

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ İKİ BOYUTLU
SANAT ATÖLYE DERSİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ
(KÜTAHYA AHMET YAKUPOĞLU GÜZEL
SANATLAR LİSESİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Havva ÇELİK

Kütahya-2024

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE
DERSİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE BİR UYGULAMA
ÖRNEĞİ (KÜTAHYA AHMET YAKUPOĞLU GÜZEL SANATLAR
LİSESİ ÖRNEĞİ)**

Danışman:
Prof. Dr. Selda MANT MENAY

Hazırlayan:
Havva ÇELİK

Kütahya- 2024

Kabul ve Onay

KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Sanat ve Tasarım Ana Sanat dalında, 202185471017 öğrenci numaralı, Havva ÇELİK'in hazırlamış olduğu "GÜZEL SANATLAR LİSELERİ İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ (KÜTAHYA AHMET YAKUPOĞLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖRNEĞİ)" başlıklı yüksek lisans tez çalışması ile ilgili tez savunma sınavı jüri tarafından yapılmış ve adayın tezinin OY BİRLİĞİ ile kabul edilmesine karar verilmiştir.

13/06/2024

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Ret
Prof. Dr. Selda MANT MENAY (Danışman)		
Doç. Serpil AKDAĞLI		
Doç. Selma ŞAHİN		

Onay

Doç. Dr. Eray ACAR

Enstitü Müdürü

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım “*Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği (Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği)*” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

13/06/2024

Havva ÇELİK

Özgeçmiş

İlk ve ortaöğrenimini Kütahya’da tamamladıktan sonra 2014 yılında Anadolu Üniversitesi Resim-İş öğretmenliği bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2014 yılında ilk atama ile Şırnak Beytüşşebap Çok Programlı Anadolu Lisesinde öğretmenlik görevine atandı. 2015-2017 yıllarında Afyonkarahisar Bolvadin Şehit Abdülkadir Kocatürk Anadolu Lisesinde, 2017-2021 yıllarında Kütahya Fatih Anadolu Lisesinde, 2021 yılında ise halen görev yaptığı Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesine atandı.

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ İKİ BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ (KÜTAHYA AHMET YAKUPOĞLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖRNEĞİ)

ÇELİK, Havva

Yüksek Lisans Tezi, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Selda MANT MENAY

Haziran, 2024, 99 sayfa

Sürdürülebilirlik, doğal kaynakları koruyarak gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bugünün ihtiyaçlarını karşılayan faaliyet gösterme ilkesidir. Sürdürülebilir uygulamalar ise, sanat eğitimi sürecinde öğrencilerin yaratıcı yeteneklerini geliştirirken çevresel ve toplumsal farkındalığı artırmayı hedefleyen önemli bir yaklaşımdır.

Araştırmanın, sürdürülebilir malzeme ve tekniklerin kullanımı ile öğrencilere geri dönüştürülebilir ve çevre dostu materyallerle çalışma deneyimi kazandırmayı, öğrencilerin doğal kaynakları verimli kullanılmasına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü 12. Sınıf 33 öğrenci ile yürütülen bu araştırma, “İki Boyutlu Sanat Atölye” derslerinde sürdürülebilir uygulamaların eğitimsel etkileri ve öğrencilerin sürdürülebilir sanat pratiğine katkılarını incelemektedir.

Araştırmada, Güzel Sanatlar Liseleri Resim Bölümü İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde “Sürdürülebilirlik” teması işlenerek; atölyelerde atık yönetimi uygulamalarının benimsenmesi, öğrencilerin yaratıcı süreçlerinde atıkları minimize etmeleri ve ileri dönüşüm pratikleriyle çalışarak sürdürülebilir bir sanat pratiği geliştirmeleri amaçlanmıştır.

Uygulanacak çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılarak, doküman inceleme ve literatür tarama ile konu hakkında bilgi edinilmiştir. Uygulanan eylem araştırmasında, 12. Sınıf İki Boyutlu Sanat Atölye dersi yıllık planı doğrultusunda “Dönüştürme” konusu sürdürülebilir sanat etkinlikleri ile ilişkilendirilerek haftalık ders planları oluşturulmuştur.

Araştırmanın sonucunda, “İki Boyutlu Sanat Atölye” derslerinde sürdürülebilir uygulamaların öğrencilerin çevresel ve toplumsal duyarlılıklarını artırarak yaratıcılıklarını teşvik ettiği belirtilmiştir. Sürdürülebilir malzemelerin ve tekniklerin

kullanımının, öğrencilere ileri dönüştürülebilir ve çevre dostu materyallerle çalışma deneyimi kazandırdığı görülmüştür. Bu durum ayrıca, öğrencilerin doğal kaynakları verimli kullanmayı öğrenmelerine ve çevresel etkilerini azaltmalarına katkı sağlamıştır.

Araştırmanın, Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye derslerinde sürdürülebilir uygulamaların öğrencilerin sanatsal ve çevresel farkındalıklarını artırarak daha bilinçli bireyler olarak yetişmelerine katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Bu uygulamalar, sanat eğitiminin sürdürülebilirlik odaklı bir yaklaşımla zenginleştirilmesiyle genç sanatçıların gelecekte toplumsal ve çevresel konularda öncü roller üstlenmelerine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Sanat, Güzel Sanatlar Liseleri, İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi.

ABSTRACT**SUSTAINABILITY AND AN APPLICATION EXAMPLE IN FINE ARTS HIGH SCHOOLS TWO DIMENSIONAL ART WORKSHOP COURSE (KÜTAHYA AHMET YAKUPOĞLU FINE ARTS HIGH SCHOOL EXAMPLE)****ÇELİK, Havva****Master's Thesis, Art and Design Major****Supervisor: Prof. Dr. Selda MANT MENAY****June, 2024, 99 pages**

Sustainability is the principle of operating that meets the needs of today in order to meet the needs of future generations while preserving natural resources. Sustainable practices are an important solution to enrich creative developments and increase social growth in the art education process.

In the research, it was considered to combine the use of sustainable materials and technologies, to gain experience in working with recyclable and environmentally friendly materials, and to contribute to the efficient use of natural resources in the world.

In this research conducted with 33 students from the 12th grade painting department of Kütahya Ahmet Yakupoğlu Fine Arts High School, sustainable educational activities in "Two-Dimensional Art Workshop" courses and their contributions to ongoing art practice are examined.

In the research, the theme of "Sustainability" was discussed in the Two-Dimensional Art Workshop Course of Fine Arts High Schools; Adopting waste management practices in workshops enables them to minimize waste in a multitude of creative growths and develop a sustainable art practice through upcycling practices.

In the study to be carried out, action research pattern, one of the qualitative research methods, was used to obtain information about the subject through document review and literature review. In the applied action research, weekly lesson plans were created by associating the "Transformation" topic with sustainable art activities in line with the annual plan of the 12th Grade Two-Dimensional Art Workshop course.

It has been stated that sustainable practices in "Two-Dimensional Art Workshop" courses increase students' environmental and social awareness and encourage their creativity. The use of sustainable materials and techniques has given students experience working with upcyclable and environmentally friendly materials. This has

contributed to students learning how to use natural resources efficiently and reducing their environmental impact.

As a result, the thesis reveals that sustainable practices in the Two-Dimensional Art Workshop courses of Fine Arts High Schools contribute to students' growth as more conscious individuals by increasing their artistic and environmental awareness. These practices enrich art education with a sustainability-oriented approach, allowing young artists to take leading roles in social and environmental issues in the future.

Keywords: Sustainability, Sustainable Art, Fine Arts High Schools, Two-Dimensional Art Workshop Course.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması “Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği (Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği)” adında yapılan bir araştırmanın sonucudur.

Tez çalışmam boyunca sabrı, bilgeliği ve rehberliği ile desteğini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Selda MANT MENAY’a teşekkürlerimi sunuyorum. Aileme, eşim Musa ÇELİK’e ve kızım Ceyda’ya süreç boyunca verdikleri moral ve destek için minnettarım. Onların varlığı, bu yolculuğun her adımında beni güçlendirdi ve cesaretlendirdi.

Tezimin değerlendirilmesine katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum.

Havva ÇELİK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
GÖRSELLER LİSTESİ	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU.....	2
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
1.4. VARSAYIMLAR	3
1.5. SINIRLILIKLAR.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI.....	6
2.1.1. Sürdürülebilirliğin Tarihçesi.....	7
2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SANAT.....	12
2.2.1. Sürdürülebilir Sanat Türleri.....	14
2.2.1.1. Bir Sürdürülebilir Sanat Türü “İleri Dönüşüm”	15
2.2.2. İleri Dönüşüm Çalışmaları Yapan Sanatçılar	16
2.2.2.1. Deniz Sağdıç	16
2.2.2.2. Darice Brown	21
2.2.2.3. Ian Berry.....	22
2.2.2.4. Iğın Seymen	25
2.2.2.5. Choi So Young.....	26
2.2.2.6. Jim Arendt.....	28
2.2.2.7. Jane Perkins.....	30
2.2.2.8. Sarah Meyers Brent.....	32
2.3. GÜZEL SANATLAR LİSELERİ	34
2.3.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Görsel Sanatlar Alanı	35
2.3.2. Güzel Sanatlar Liselerinde İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi.....	36
2.3.3. Sürdürülebilir Uygulamaların İki Boyutlu Sanat Atölye Derslerine Entegrasyonu	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	40
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	40
3.3. UYGULANACAK ÇALIŞMA	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. UYGULAMA AŞAMALARI	48
4.1.1. 1. Hafta	48
4.1.2. 2. Hafta	49
4.1.3. 3. Hafta	49
4.1.4. 4. Hafta	49
4.1.5. 5. Hafta-6. Hafta-7. Hafta	50
SONUÇ.....	69
EKLER.....	70
KAYNAKÇA	76
DİZİN	83

TABLULAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1: Sürdürülebilirlik Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	7
Tablo 3.1: 1. Hafta	40
Tablo 3.2: 2. Hafta	43
Tablo 3.3: 3. Hafta	44
Tablo 3.4: 4. 5. ve 6. Hafta.....	45
Tablo 3.5: 7. Hafta	46

GÖRSELLER LİSTESİ

Sayfa

Görsel 2.1: Sosyal Fayda Zirvesi, 2016 İstanbul; “Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Hedefler”	12
Görsel 2.2: Deniz Sağdıç, İsimsiz, Denim Pantolon Kemer Parçaları, 140 cm x 140 cm.....	17
Görsel 2.3: Woman of earth / Toprağın Kadınları Deniz Sağdıç Ready Re-Made Series Big Chef Restaurants Menu Waste Pieces 160 cm x180 cm	18
Görsel 2.4: Woman of earth / Toprağın Kadınları Deniz Sağdıç Ready Re-Made Series Big Chef Restaurants Menu Waste Pieces 160 cm x180 cm	19
Görsel 2.5: Deniz Sağdıç, İsimsiz, Atık Denim Kumaş Detaylarının Dikilerek ve Kumaş Manipülasyonu ile Bir Araya Getirilmesi, 100 cm x 150cm.....	19
Görsel 2.6: Deniz Sağdıç Realde Remade Series - Waste Fabric Pieces Private Collection 140cmx140 cm, 2022	20
Görsel 2.7: Deniz Sağdıç Realde Remade series - Waste Fabric Pieces Private Collection 140cmx140 cm ,2022	20
Görsel 2.8: Deniz Sağdıç Ready Remade series Waste Zipper Pieces 140cm x140 cm, 2022 ~ in Private Collection	21
Görsel 2.9: Off-Kilter VI (Darice Brown, 2020) 10” x 9” x 4”	22
Görsel 2.10: Ian Berry, Yaşam Döngüsü, Denim on Denim.....	23
Görsel 2.11: Ian Berry, Yaşam Döngüsü, Denim on Denim.....	23
Görsel 2.12: Ian Berry, Gizli Bahçe, 2017, New York Çocuk Sanat.....	24
Görsel 2.13: Denim on Denim 1220 x 610	25
Görsel 2.14: Ilgın Seymen, Forgotten Notes on Existence, 2020.	25
Görsel 2.15: Ilgın Seymen, Odyssey of Growth (Detay), 2019	26
Görsel 2.16: Choi So Young, Gaya, 2005	27
Görsel 2.17: Choi So Young, Ev ve Kedi, 2018.	27
Görsel 2.18: Choi So Young, Kardan sonra, 2010 (Ahşap Panel Üzerine Denim, Kablo ve Akrilik)	28
Görsel 2.19: Jim Arendt, Yvette Ansley.	29
Görsel 2.20: Jim Arendt - Dad	30
Görsel 2.21: Jane Perkins, Vermeer’den sonra, İnci Küpeli Kız.....	31
Görsel 2.22: Jane Perkins, “Ayçiçeği”, 2014, Bulunan Nesnelere, 81x63cm.....	32

Görsel 2.23: Birdsong II Yeniden Kullanılmış Ürünler, Akrilik ve Tel Üzerine Karışık Medya 2022.....	33
Görsel 2.24: Beautiful Decay-Detay Kumaş ve Tel Üzerine Akrilik, Köpük ve Karışık Teknik 208’’x120’’x36’’ 2016	34
Görsel 4.1: 1. Grup Uygulama Aşaması-1	50
Görsel 4.2: 1. Grup Uygulama Aşaması-2	50
Görsel 4.3: 1. Grup Uygulama Aşaması-3	51
Görsel 4.4: 1. Grup Uygulama Aşaması-4	51
Görsel 4.5: 1. Grup Uygulama Aşaması-5	51
Görsel 4.6: 1. Grup Uygulama Aşaması-5	52
Görsel 4.7: 2. Grup Uygulama Aşaması-1	53
Görsel 4.8: 2. Grup Uygulama Aşaması-2	53
Görsel 4.9: 2. Grup Uygulama Aşaması-3	54
Görsel 4.10: 2. Grup Uygulama Aşaması-4	54
Görsel 4.11: 3. Grup Uygulama Aşaması-1	55
Görsel 4.12: 3. Grup Uygulama Aşaması-2	56
Görsel 4.13: 3. Grup Uygulama Aşaması-3	57
Görsel 4.14: 3. Grup Uygulama Aşaması-4	58
Görsel 4.15: 4. Grup Uygulama Aşaması	59
Görsel 4.16: 4. Grup Uygulama Aşaması	60
Görsel 4.17: 4. Grup Uygulama Aşaması	61
Görsel 4.18: 4. Grup Uygulama Aşaması	62
Görsel 4.19: 4. Grup Uygulama Aşaması	63
Görsel 4.20: 4. Grup Uygulama Aşaması	64
Görsel 4.21: 4. Grup Uygulama Aşaması	65
Görsel 4.22: 4. Grup Uygulama Aşaması	66
Görsel 4.23: 5. Grup Uygulama Aşaması-1	67
Görsel 4.24: 5. Grup Uygulama Aşaması-2	68

TEZ METNİ

BİRİNCİ BÖLÜM
GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

İnsan yaşamı boyunca düşünen, üreten ve tüketen varlıktır. Sanayi devrimiyle birlikte gelişen teknolojik yapılanma, yeni bir ilkel insan tipinin oluşmasına neden olmuştur. Bu insan tipi, düşünmeye değil tüketmeye yönelmiştir (Turani, 1974, s. 137). 18. ve 19. yüzyılda, endüstri devrimiyle birlikte, doğal kaynakların aşırı kullanımı ve çevresel tahribatın artışıyla sürdürülebilirlik endişesi doğdu. 20.yüzyıl başlarından itibaren ise; teknolojik gelişmeler ve tüketim çılgınlığı dünyadaki yaşamı tehdit eden sorunlar haline geldi. Bu dönemde, bazı düşünürler ve çevre aktivistleri, doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması gerektiği konusunda fikir beyan etmeye başladılar.

Tüketimin yavaşlatılmasını ve çevre kirliliğini önlemek amacıyla gelişmiş ülkelerde sürdürülebilirlik üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Sürdürülebilirlik, tanım olarak, üretim ve biyolojik çeşitliliğin sürekli olarak sağlanmasını, hem de tüm canlıların yaşamının kesintisiz bir şekilde devam ettirebilmesini ifade eder. Sürdürülebilirlik, mevcut neslin ihtiyaçlarını karşılamak için doğal kaynakların dengeli bir şekilde kullanılması ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmadan çevresel, ekonomik ve sosyal dengeyi koruma anlayışını ifade eder. Bu kavram, doğanın korunması, atık azaltma, enerji verimliliği, toplumsal adalet ve ekonomik sürdürülebilirlik gibi çeşitli unsurları içerir. Sürdürülebilirlik, birçok sektörde, yaşam tarzında ve toplumda uygulanabilir, amacı gezegenimizi ve yaşam kalitesini gelecek kuşaklar için güvence altına almaktır. Bu kavram, doğanın korunması, atık azaltma, enerji verimliliği, toplumsal adalet ve ekonomik denge gibi alanlarda uygulanabilir. Sürdürülebilirlik, birçok sektöre dahil olduğu gibi sanat ve eğitim alanlarında da önemli bir rol oynar.

Sürdürülebilirliğin tanımında da ifade edildiği üzere gelecek nesillere yaşanılabilir dünya bırakabilmek için bu kavram nesilden nesile geliştirilerek aktarılmalıdır. Güzel Sanatlar Liselerinde çevresel sürdürülebilirlik bilinci ile İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde uygulama çalışması yapılarak öğrencilerde çevre duyarlılığının yer edinmesi sağlanır. Araştırmanın temel fikri, Güzel Sanatlar Liseleri 12. Sınıf kademesindeki öğrencilerin “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersinde sürdürülebilir uygulama çalışmalarının nasıl entegre edilebileceğini inceleyerek, öğrencilerin doğa dostu

yaratıcılık ve çevresel bilinç kazanmalarını hedeflemektedir. Sürdürülebilirlik, sanat eğitimi alanında yeni bir perspektif sunarak öğrencilerin çevresel sorumluluklarını anlamalarına katkı sağlayabilir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; “sürdürülebilirlik” kavramının güzel sanatlar lisesi 12. sınıf düzeyindeki “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersi tasarım çalışmalarında uygulanarak, sürdürülebilir sanat aracılığı ile öğrencilerde yaşanabilir çevre bilinci oluşturmaktır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Zamanla teknoloji ile birlikte insanlığın ihtiyaçları da bu doğrultuda artmaktadır. Artan ihtiyaçlarla birlikte şekillenen tasarım dünyasında da değişimler göstermektedir. Üretim ve tüketim döngüsü dünya kaynakları artarken tüketim atıklarının yol açtığı çevre kirliliği dünyamızın geleceğini de tehdit etmektedir. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakabilmek için toplumların gelişmesi ve bilinçli hale gelebilmesi için bu konuyu ele alan eğitimler ve programlar düzenlenmektedir.

Ülkemizde de bu programlar her ne kadar varsa da bilinçlendirme kavramında eksiklik en büyük sorunlarımızdandır. Eğitimimizde sürdürülebilirlik kavramı ile ilgili programların yapılması, konunun kalıcılığını sağlayacaktır. Özellikle yeni nesil diye adlandırdığımız lise seviyesindeki gençlerin sürdürülebilirliği hayata geçirebilmesi son derece önemlidir. Bu kavram ile ilgili yeni nesli sanatın gücü ile bilinçlendirmek tezimin temelini oluşturmaktadır. Sanatın gücü değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlamada yardımcı olacaktır. Bu çalışmada sürdürülebilirliğin sanat eğitimi yoluyla işlenmesi, öğrencilerin atık nesnelere kullanarak tasarımlar yapması çevre farkındalığının oluşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. VARSAYIMLAR

Yapılan çalışmada kullanılan örneklem grubunun, evrenin özelliklerini yansıttığı varsayılmaktadır. Çalışmada elde edilen sonucun, daha geniş bir topluluğa genellenebilir olduğu kabul edilmektedir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- 1- 2023-2024 Eğitim ğretim yılı 5 Şubat-31 Mart 2024 tarihleri ile sınırlıdır.
- 2- Kütahya İlindeki Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi 12. Sınıf düzeyinde 33 ğrenci ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

“Dünya, bize atalarımızdan miras kalmadı. Biz onu çocuklarımızdan ödünç aldık.”

Kızılderili Atasözü

Sürdürülebilirlik, insanlığın çevresel, ekonomik ve sosyal dengeyi koruma çabasını ifade eder. Kavramın tarihçesi, endüstri devriminden günümüze uzanan önemli evreleri içerir.

Köken olarak Latince “sustinere” sözcüğünden gelen İngilizce “sustainability” olarak ifade edilen kavramın Türkçe karşılığı “sürdürülebilirlik”tir (Yalçın, 2022, s.10). Türkçe literatürde tam olarak karşılık bir kelime bulunmaması ile birlikte, “*sürekli [mütemadiyen, daimi, kesintisiz, devamlı] olma becerisi veya kabiliyeti*” şeklinde açıklanabileceği ifade ediliyor (Şen, Kaya ve Alpaslan, 2018). Çevre ve Ekoloji sözlüğünde (Dictionary Of Environment & Ecology) ise sürdürülebilirliğin tanımı şu şekilde yapılmıştır: insanların ihtiyaçlarını karşılamak için doğal kaynakların korunması ve çevreyi geleceğe iyi bir düzende bırakma yeteneğidir (Collin, 2004, s. 207). Daha ayrıntılı bir başka tanımı ise, “*Sürdürülebilirlik, ekosistemdeki yenilenemez kaynakların ve tüm biyolojik çeşitliliğin gelecek nesillere aktarılabilmesi için, insanların ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin ekosistemin taşıma kapasitesini aşmayacak düzeyde tutulmasıdır*” (Ercoskun, 2007, s. 9).

Sürdürülebilirlik kavramı ilk kez resmi olarak 1987 yılında Brundtland Raporunda tanımlanmıştır. . Rapor, Norveç Başbakanı Gro Harlem Brundtland başkanlığında hazırlanan Çevre ve Gelişme Komisyonu tarafından yayımlandığı için Brundtland Raporu olarak adlandırılıyor (WCED, 1987). Yalçın'ın 2022'deki çalışmasına göre, bu raporda sürdürülebilirlik; gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğini tehlikeye atmadan, günümüzün ihtiyaçlarını karşılama yeteneği olarak tanımlanıyor. Bu, kaynakların ve çevrenin, bugünkü kullanımları gelecekteki nesillerin ihtiyaçlarını karşılayamayacak duruma gelmeden yönetilmesi gerektiğini ifade eder. (Yalçın, 2022, s. 10).

Doğal kaynaklar canlıların hayatta kalabilmeleri için en temel ihtiyaçtır. Ancak bu doğal kaynaklar sınırlı olup bu aşamada sürdürülebilirlik kavramının önemi devreye girmektedir. Sürdürülebilirlik, gelecek nesillere kaynakların aktarılabilmesi için hem dünyanın sunduğu kaynakların korunmasını hem de yaşam kalitesinin devamını sağlamayı ifade eder. Sürdürülebilirliği sağlamak ise doğal kaynakların dengeli, verimli

ve uzun ömürlü bir şekilde kullanılmasını ve belirli bir yaşam döngüsü içinde olmasını gerektirir. Bu, kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve gelecek nesiller için korunması gerektiğini vurgular.

“Yeryüzünün doğal olarak canlıların ihtiyaçları için uygun koşullar ve ortamlar sağlamaktadır. Doğa, canlıların hayatta kalması için çeşitli yardımlar sunar; örneğin, atıkların doğada çözünmesi, su ve hava dengesinin korunması, toprağın tarım için verimli hale gelmesi ve güneş ışınlarının zararlı etkilerinden korunma gibi doğal süreçler, canlıların nesillerini sürdürmelerine yardımcı olur. Bu, doğanın sağladığı desteklerin ve süreçlerin, canlıların yaşamını sürdürmesi ve ekosistemin dengesini koruması açısından önemli olduğunu vurgular.

Üretim-tüketim ilişkilerinin giderek karmaşık hale gelmesiyle birlikte insanların doğayı unutarak yaşadıkları görülmektedir (Erkaya, 2023, s. 9). Sürdürülebilirlik düşüncesinin, plansız büyüme, bilinçsiz tüketim ve bencil bakış açısının yerini almadığı sürece, artan dengesiz ekonomik yapı, tükenen kaynaklar ve türler arası çatışmalar geleceği şekillendirecektir. Bu nedenle toplum, insanlığın geleceği için sürdürülebilirlik ilkelerine uymalı ve doğru kaynak kullanımının gerekliliğini fark etmelidir.

Çevre sorunlarının yaşanmasında, üretim ve tüketim alışkanlıklarının doğal taşıma kapasitesini aşmasıyla birlikte ortaya çıktığı görülmektedir (Kılıç, 2008, s.84). Bu Taşıma kapasitesi, doğal döngünün devamını sağlayabilecek düzey olarak tanımlanmaktadır. Ancak, mevcut durumda çevrenin taşıma kapasitesine uygun bir üretim ve tüketim anlayışının olmadığı görülmektedir. Bu süreçte, yaşam döngüsünün bütünsel olarak ele alınması gerekmektedir. Ekonomi, enerji ve ekolojinin sürdürülebilirliğini korumak için bireylerin ve toplumun sorumluluklarının bilincinde olması gerekmektedir (Özsoy, 2020, s. 3).

2.1.1. Sürdürülebilirliğin Tarihçesi

Canlı organizmaların çevre ile etkileşimi doğumdan önce başlayan ve ölümden sonra da devam eden bir süreçtir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda önem kazanan sürdürülebilirliğin tarihi, bilinenin aksine çok eski dönemlere dayanmaktadır (Arcagök, 2023, s. 2). İnsan doğa ile ilişkilerine bakıldığında; toplayıcılık ve avcılık dönemlerinde doğadan korkan, ona uyum sağlamaya çalışan insan varken, neolitik çağ ile birlikte doğaya egemen olmaya başlayan ve tarım yapmayı öğrenen bir insan ortaya çıkmıştır (Ergün, Çobanoğlu, 2012, s. 97). Doğayı ele geçiren insan kendi ihtiyaçlarının karşılanması için bencil bir bakış açısı ile tüketmeye devam etmektedir. Zamanla bu süreç

içinde doğal kaynakların tükenmesi ve gelecek nesillerin hayatını idam ettirebilmesi için kaygılar oluşturmuştur. Sürdürülebilirlik kavramı bu kaygıların sona erdirilmesi için farklı bir bakış açısı önerir. Yoksulluk, sağlık, kültür, eğitim gibi sosyal konular ile ekonomi ve doğal kaynak kullanımı arasındaki ilişki, insanların yaşama ve dünyaya yeni bir bakış açısı geliştirmesini amaçlamaktadır (Teksöz, 2014, s. 73).

Tablo 2.1: Sürdürülebilirlik Kavramının Tarihsel Gelişimi

	Sürdürülebilirlik Kavramının İlk Kullanımı
1713	Alman muhasebeci ve maden işletmecisi Hans Carl von Carlowitz tarafından ormancılık sektörü bağlamında sürdürülebilirlik ile ilgili ilk kitap yayımlanmıştır.
	Birleşmiş Milletler -BM- İnsan Çevresi Konferansı
1972	Stockholm'de düzenlenen BM İnsan Çevresi Konferansı ile çevre sorunları küresel gündeme taşınmış ve BM Çevre Programı (UNEP) kurulmuştur.
	Büyümenin Limitleri (Limits to Growth)
1972	Roma Kulübü tarafından sınırlı bir dünyada sınırsız bir büyümenin imkansızlığını anlatan Büyümenin Limitleri (Limits to Growth) isimli rapor yayımlanmıştır.
	Sürdürülebilirlik ve Kalkınma Kavramlarının Birlikte Kullanımı
1980	Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği'nin (IUCN) 1980 yılındaki genel kurulu sonrasında Dünya Koruma Stratejisi (WCS) belgesi yayımlanmıştır.
	Brundtland Raporu
1987	Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun (WCED) 1987 tarihli Brundtland Raporu-Ortak Geleceğimiz (Our Common Future) raporuyla sürdürülebilir kalkınma terimi popülerleşmiş ve tanımı belirginleşmiştir.
	İnsani Gelişme Raporu
1990	Gayrisafi Milli Hasıla (GSMH) kavramının açıklayamadığı boyutları masaya yatıran İnsani Gelişme Raporu, BM Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yayımlanmıştır.
	Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED)
1992	'Yeryüzü Zirvesi' olarak da bilinen BM Çevre ve Kalkınma Konferansı (UNCED), 1992 yılında Rio de Janeiro'da düzenlenmiştir. Konferansın sonunda Gündem 21 (Agenda 21) adında bir eylem planı ve BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (UNCB) ile BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) ortaya çıkmıştır.
	Kyoto Protokolü
1997	İklim değişikliği konusunda ilk uluslararası çerçeve sözleşme olan Kyoto Protokolü, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi içinde imzalanmıştır.
	Binyıl Kalkınma Amaçları
2000	BM, New York'da düzenlenen Binyıl Zirvesi (Millennium Summit) sonrasında Binyıl Kalkınma Amaçları'nı (Millennium Development Goal) açıklamıştır.
	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
2015	BM, Eylül 2015'te yürürlük dönemi sona eren Binyıl Kalkınma Hedefleri yerine Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA) açıklamıştır. 2030 yılına kadar hayata geçirilmesi planlanan 17 amaç; daha mutlu, daha huzurlu ve sağlıklı bir gezegenin temel başlıklarını içermektedir.
	Paris İklim Anlaşması
2015	Paris İklim Anlaşması, Aralık 2015'de Paris'te gerçekleştirilen 21. Taraflar Konferansı'nda kabul edilmiş ve 4 Aralık 2016'da resmen yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: 100 Maddede Sürdürülebilirlik Rehberi, 2022: 9'dan yararlanılarak tablolastırılmıştır (Akt. Gürel, Nazlı, 2022, s. 110).

“Sürdürülebilirlik kavramı ilk kez 1713 yılında, Alman muhasebeci ve maden işletmecisi Hans Carl von Carlowitz'in ormancılık sektörüyle ilişkili “sürdürülebilirlik”

konulu “*Sylvicultura oeconomica, oder haufwirthliche Nachricht und Naturmäßige Anweisung zur wilden Baum-Zucht*” kitabında yayınlandı” (SKD, 2017).

“1940’lı yıllarda “Yeşil Devrim” adı verilen buluş ile çevre sorunları görünür hale gelmeye başladı. Canlıların en önemli ihtiyacı olarak bilinen yeme ihtiyacının karşılanmasını amaçlayan Yeşil Devrim ile Dr. N.E. Borlaug 1970 yılında, özellikle Meksika, Hindistan ve Orta Doğu’da birçok insanı açlıktan ölmekten kurtardığı için, Nobel ödülü almıştır” (Briney, 2008).

“1950’li yıllardan itibaren insanoğlu dünyanın kaynaklarının sınırsız olmadığını keşfetmeye başladı. Rachel Carson 1962 yılında yazdığı “*Sessiz Bahar*”(Silent Spring) isimli kitabı ile çevre sorunlarını gündemde tutmak istemiştir” (Kurnaz ve Yücel, 2021, s. 29).

1960’lı yıllara kadar dünya kaynaklarının sınırsız olduğu ve tüm insanlığa yeterli olacağına inanıldığı görülmektedir. Ancak, bu dönemden önce birçok insanın çevre ile ilgili gelecek tehditlerini fark ettiği ancak bu konuda dünya çapında geniş bir ilgi uyandıramamıştır. Bu durum, çevre sorunlarının tarihsel olarak fark edilmesine rağmen, küresel bir çapta dikkat çekmemiştir.

“UNESCO tarafından 1968 yılında ise Paris’te oluşturulan Biyosfer Konferansı’nda sürdürülebilirlik için biyosfer kaynaklarının bilinçli kullanımı ve korunması konusunda bilimsel temelli ilk adım atılmıştır. bu toplantının çevre sorunlarını ele almak ve çözüm aramak için farklı ülkelerin katıldığı ilk toplantı olmuştur” (Karabıçak ve Armağan, 2004, s. 209).

Gelişen teknoloji ve sanayileşme ile birlikte insanlığın çevre konusundaki farkındalığı ve endişesi artmaya başlamıştır. Sürdürülebilirlik hedefine ulaşma çabalarının, ilk kez evrensel olarak 1972 yılında BM Çevre Konferansı ile gündeme gelmiştir (Yalçın, 2022, s.7). Bu konferansta, farklı gelişim düzeylerine ve sosyo-ekonomik yapılarına sahip birçok ülke, çevre konularını ele almak üzere bir araya gelmiştir(Gürel ve Nazlı, 2022, s. 112). Konferansta BM İnsan Çevresi Bildirisi kabul edildi ve konferansın düzenlendiği 5 Haziran günü Dünya Çevre Günü olarak belirlenmiştir.

1982’de Nairobi’de düzenlenen uluslararası toplantıda, 1972’deki BM Çevre Konferansından sonra geçen 10 yıl içinde çevre konusunda önemli bir ilerleme sağlanamadığı vurgulanmıştır. Bu durumun farkındalığıyla 1987’de Norveç Başbakanı Gro Harlem Bruntland başkanlığında bir komisyon kurulmuş ve Ortak Geleceğimiz (Bruntland Raporu) hazırlanmıştır (Karabıçak ve Armağan, 2004, s. 211). Bruntland Raporu, sürdürülebilirlik kavramının kavramsal bir zemine oturmasını ve geniş ilgi

görmesini sağladı. Rapora göre, sürdürülebilirlik; bugünün ihtiyaçlarını karşılayarak, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden kalkınmanın bir parçasıdır (Gürel ve Nazlı, 2022, s. 112).

Bu rapor üzerine 1992 yılında tekrar Rio'da yeni bir konferans düzenlenmesi kararlaştırılmış (Karabıçak ve Armağan, 2004, s. 211). Rio Konferansı'nda sürdürülebilirliği net bir şekilde ortaya koyan beş önemli belge imzalanmıştır : Rio Deklarasyonu, Gündem 21, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitlilik Çerçeve Sözleşmesi ve Ormansızlaşma Çerçeve Sözleşmesi. Bu belgeler, sürdürülebilirlik kavramının kamuoyunda ve akademide yer edinmesine büyük katkı sağlamıştır (Baweja, 2014, s. 41). Rio konferansında çevreye rağmen kalkınmanın sağlanamayacağı ve kalkınmanın çevrenin korunmasını ihmal etmemesi gerektiği vurgulandı (Mısır, 2016, s. 10). Ayrıca, BM Çevre Konferansından farklı olarak, Rio'da doğal kaynaklara dayalı, sürdürülebilir ekonomik büyüme ile insan kaynaklarının geliştirilmesini benimseyen entegre bir yaklaşım seçilmiştir (Fisunoğlu, 1997, s. 15).

“1997 yılında imzalanan Kyoto Protokolü ile “atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyede dengesini sağlamak” olarak açıklanmıştır” (Keskin, 2008, s. 62).

“2002 yılında Johannesburg'da gerçekleştirilen Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde, sürdürülebilirlik kavramı konu başlığı olmuştur. Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nin ‘insan, dünya, refah’ sloganı, çevre korumasının ekonomik ve sosyal gelişimin dengesi anlamına gelen sürdürülebilirliğin gerekliliğini benimsetmiştir” (Hammond, 2006).

“2015 yılında Stockholm Resilience Center, İnsanlık Çağının Trajedisi: Büyük İvmelenme isimli bir çalışmada 1750-2010 yılları arasında ülkelerin sosyo-ekonomik akımları analiz edilmiştir. Bu çalışmada dünya düzeninin ekonomik büyüme üzerine kurulduğu ve ne olursa olsun tüketmeye devam etmemiz gerektiği fikrinin insanlara benimsetildiği öne çıkmıştır” (Yücel ve Kurnaz, 2021, s. 21-22).

2030 yılına kadar sürecek olan sürdürülebilir kalkınma gündeminin temeli 2015 yılı Eylül ayında BM Genel Kurulu tarafından oluşturularak yeni bir çerçevenin ana hatlarını belirten bir karar olan Dünyamızı Dönüştürmek: 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ni (Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development) kabul etmiştir (Gedik, 2020). Bu doğrultuda, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH 2030) aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 193 üye ülkenin imzası ile kabul edilerek 17 temel amaç ve bunlara bağlı olan 169 adet hedeften oluşmaktadır (<https://sustainable.development.un.org/post2015/transformingourworld>, 2023). (Görsel

2.1). Küresel gündemin yeni hedefleri olarak da tanımlanan SKH 2030'un 17 temel amacı şunlardır:

Hedef 1. Her türden yoksulluğun her yerde sona erdirilmesi.

Hedef 2. Gıda güvenliğinin sağlanması, açlığın sona erdirilmesi, beslenme durumunun iyileştirilmesi ve sürdürülebilir tarımın desteklenmesi.

Hedef 3. Her yaşta herkes için refahın desteklenmesi ve sağlıklı yaşamın güvence altına alınması

Hedef 4. Kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitimin sağlanması ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarının teşvik edilmesi.

Hedef 5. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınlar ile kız çocuklarının güçlendirilmesi.

Hedef 6. Herkes için su ve sanitasyon sağlanması, sağlıklı yaşam koşullarına erişilebilmesi.

Hedef 7. Herkese uygun fiyatlı, sürdürülebilir, güvenilir ve modern enerji sağlanması.

Hedef 8. Sürdürülebilir ekonomik büyümenin, verimli istihdamın ve insana yakışır işlerin teşvik edilmesi.

Hedef 9. Kapsayıcı, dayanıklı altyapıların inşa edilmesi ve sürdürülebilir sanayileşmenin ve yenilikçiliğin desteklenmesi.

Hedef 10. Ülkelerin aralarındaki eşitsizliklerin azaltılması.

Hedef 11. Şehirlerin ve insan yerleşimlerinin güvenli, kapsayıcı, dayanıklı ve sürdürülebilir kılınması.

Hedef 12. Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarının sağlanması.

Hedef 13. İklim değişikliği ve değişikliğin etkileri ile mücadele için acil önlemler alınması.

Hedef 14. Okyanusların, deniz kaynaklarının ve denizlerin korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanılması.

Hedef 15. Karasal ekosistemleri korunması, sürdürülebilir yönetimi, ormanların korunması, çölleşme ile mücadele ile biyoçeşitliliğin korunması.

Hedef 16. Kapsayıcı ve barışçıl toplumların teşvik edilmesi, herkes için adalete erişimin sağlanması ve kapsayıcı, her seviyede etkili kurumların inşa edilmesi.

Hedef 17. Sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklıkların güçlendirilmesi ve amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli araçların sağlanması.

Görsel 2.1: Sosyal Fayda Zirvesi, 2016 İstanbul; “Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Hedefler”

Kaynak: <http://www.sgsistanbul.org/surdurulebilir-kalkinma-hedefleri>, 2023.

2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SANAT

Sanat, insan duygularını ifade etmenin yanı sıra toplumsal ve çevresel konulara da odaklanan güçlü bir araçtır. Sürdürülebilirlik ve sanat, doğanın korunması, çevresel bilinç ve toplumsal değişim konularında birleşirken, sanatçılar da bu konulara dikkat çekmek ve çözümler sunmak için yaratıcılıklarını kullanmaktadırlar.

Tarih boyunca yeryüzü sanatsal üretilere kaynak olmuştur. Doğa algısı, Mağara Sanatından, Empresyonizme kadar her dönemde sanat araştırmalarının temel konusu olmuştur. Sanat araştırmalarının temel konusu, insanın doğayla olan ilişkisinin üretim tarihini şekillendirdiği belirtiliyor (Bourriaud, 2005, s. 46). Doğadan ilham alan ve doğayı taklit eden sanatçının doğaya bakışı, 1960’lardan sonra dönemin toplumsal yapısında meydana gelen değişimin sanata yansısıyla başlar (Saygı, 2016, s. 7) .

“Doğa ve doğanın işleyişindeki insan kaynaklı bozulmalarla karşı karşıya kalmasının duyarlı sanatçılar için harekete geçme noktasında bir gereklilik doğurmuştur. 1960’larda başlayan dönemin doğayla sanat arasındaki ilişki algısının değişimiyle sanat ve sanatçının sorgulayan, eleştiren ve harekete geçen bir rol üstlenmiştir” (Karataş, 2020, s. 735).

Sürdürülebilirlik, doğal kaynakları koruma, atık azaltma ve ekolojik dengeyi sürdürme amacını taşır. Sanat, bu hedefleri destekleyen bir platform olarak kullanılmaktadır. Geri dönüşümlü malzemelerin kullanımı, atık sanat projeleri ve doğal elementlerin eserlere entegre edilmesi, sanatın sürdürülebilirlikle nasıl etkileşimde bulunduğunu gösteren örneklerdir.

Evrensel bir ilke olarak sürdürülebilirlik kavramı kültürel, sosyal, yerel, ekolojik ve politik koşullara esneklik, özgünlük ve saygı çerçevesinde eylemde bulunmayı vurgular (Wiersum, 1995, s. 328). Sürdürülebilir sanat ise sanatçıların kullandığı malzeme ve hammaddeler ile maddi ve manevi sonuçları göz önünde bulundurularak üretilen sanattır (Mokhtar, 2023, s. 316). Sürdürülebilir sanat kavramı ise doğa ve ekolojik olayların yanı sıra sosyal adalet, şiddete karşı durma gibi eylemsel ve ekonomik yaklaşımlarla ele alınmaktadır (Eraydın, 2019).

Birleşmiş Milletler’in 2030’da daha yaşanabilir dünya için belirlediği sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden 12.si üretim ve tüketim hedefidir. Sanat bu bağlamda önemli bir rol üstlenmiştir. Sanatın sürdürülebilir olması için tasarım-üretim ve tüketim alanlarında aktif olarak görev yapmaktadır (Aslan, 2023, s. 104). Sanat açısından önemli olan üretim hedefi ile sanatçılar tasarımlarını sürdürülebilir bakış açısıyla düzenleyebilmektedir. Sürdürülebilir sanat çözümler önermeyi ve sanatçılarda “sürdürülebilirlik” açısından farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir (Var, 2023, s. 16).

Sanatın sürdürülebilirlikle buluştuğu bir diğer alan, toplumsal farkındalığı artırmaktır. Sanat eserleri, çevresel sorunlara, sosyal adaletsizliklere ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine dikkat çekerek izleyicileri düşünmeye ve harekete geçmeye yönlendirir. Bu, sanatın sadece estetik bir deneyim olmanın ötesine geçip, toplumun daha sürdürülebilir bir geleceğe doğru ilerlemesine katkı sağlamasını sağlar.

“Sanat sürdürülebilirlikle olan bağlantısının temelinde, insanın doğayı kullanması değil, doğanın ya da çevrenin bir parçası olmasına dayanmaktadır. 20.yy’daki sanatçılar, galeri mekânlarından dışarı çıkmış ve yeryüzünü satın alamayacak kadar büyük bir tuval olarak görmüşlerdir” (Karataş, 2020, s. 734).

Dünyadaki tüm değişimlerin sanayi ile mutlak surette ilişkili olduğu gerçeği, doğayı sahip olduğu tüm kaynaklarla beraber hızla yok etmekte oluşu, yeryüzünde yaşayan tüm insanların hakkını gasp etmek olarak görülmüş ve yeryüzü sanatçıları bu konuyu işlemişlerdir. Böylelikle toplumsal bakımdan konunun ve verilen zararın gündemde kalmasını amaçlamışlardır (Karataş, 2020, s. 735). Bu bağlamda sanatta sürdürülebilirlik nesiller arası adalet temalarını içeren ve gelecek nesiller için geleceğin basıl görüneceğini sorgulayan çalışmalara odaklanmayı gerektirmektedir (Bachmann, 2008).

Sürdürülebilirlik ve sanat arasındaki etkileşim, çeşitli disiplinleri bir araya getirerek yaratıcılık ve sürdürülebilirlik arasında güçlü bir bağ kurar. Sanatın, sürdürülebilirlik konularına duyarlılık kazandırma ve alternatif çözümler önerme potansiyeli, bu iki alanın birlikte nasıl güçlü bir itici güç oluşturabileceğini gösterir. Bu birliktelik, sanatın yalnızca güzellik arayışı olmadığını, aynı zamanda gezegenimizin ve toplumumuzun geleceği için bir ilham kaynağı olabileceğini kanıtlar.

2.2.1. Sürdürülebilir Sanat Türleri

“Biyo sanat, biyoloji ve sanatı bir araya getiren disiplinlerarası bir sanat dalıdır. Bakteri, canlı doku ve diğer canlı organizmalarla çalışma sürecidir (Aslan, 2022). Sanatçılar biyolojik süreçleri, organizmaları ve biyoteknolojik yöntemleri kullanarak eserler üretirler.

Kapalı döngü moda, sürdürülebilirliği ve kaynak verimliliğini ön planda tutan bir moda anlayışıdır. Bu yaklaşım ürünlerin yaşam döngüsünü uzatmayı ve atıkları minimize etmeyi hedefler. Kapalı döngü moda, endüstrinin çevresel ve sosyal etkilerini azaltmayı amaçlayan, sürdürülebilir ve yenilikçi bir yaklaşımdır.

Eko tasarım, çevresel etkileri minimize etmeyi amaçlayan bir tasarım yaklaşımıdır. Bu yaklaşım ürünlerin yaşam döngüsü boyunca (ham madde çıkarımından üretim dağıtım, kullanım ve nihai atık yönetimine kadar) çevresel etkilerini en aza indirmeyi hedefler. Eko tasarım, sürdürülebilirlik ilkelerine dayanır ve çevresel, ekonomik ve sosyal faktörleri dengeler.

Ekolojik sanat, çevre ve doğa ile ilgili konuları ele alan, çevresel farkındalığı artırmayı amaçlayan bir sanat türüdür. Bu sanat türü, doğanın korunması, ekosistemlerin sürdürülebilirliği ve çevre sorunlarına dikkat çekmek gibi temalar üzerinde yoğunlaşır.

Ekolojik sanat, sanatın çeşitli dallarında uygulanabilir ve genellikle sanatçılarla, eserlerinde doğal malzemeler, geri dönüştürülmüş materyaller ve doğrudan çevresel unsurlar kullanırlar.

Arazi sanatı, genellikle büyük ölçekli doğal çevrelerde yapılan sanat eserlerini ifade eder. Bu sanat formu, doğal malzemelerin ve manzaranın sanat yapıtı içinde birleştirildiği açık hava ortamlarında gerçekleştirilir. Arazi sanatı, insan müdahalesinin doğal çevreye olan etkilerini vurgulayan ve izleyicilere doğal dünya ile yeniden bağlantı kurma fırsatı sunan bir sanat türüdür.

Yenilenebilir enerji heykelleri, topluluklara benzersiz ve sanatsal bir şekilde yenilenebilir enerji getiren sürdürülebilir sanat türüdür (Aslan, 2022). Çevresel farkındalığı artırmak ve yenilenebilir enerji kaynaklarını vurgulamak amacıyla yapılan sanat eserleridir. Bu heykeller genellikle güneş, su, rüzgar ve biyoenerji gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı olarak tasarlanır ve inşa edilir.

İleri dönüşüm, atık malzemeleri veya kullanılmış ürünleri, daha yüksek değerli veya daha kullanışlı ürünlere dönüştürme sanatıdır. Bu dönüşüm, atık miktarını azaltmayı ve kaynakları daha verimli bir şekilde kullanmayı amaçlar.

2.2.1.1. Bir Sürdürülebilir Sanat Türü “İleri Dönüşüm”

“Aşırı tüketim sonucu oluşan atık miktarının azaltılmasında, kullan-at şeklinde ilerleyen doğrusal ekonominin yerini kaynakların olabildiğince uzun süre kullanıldığı ve yeniden dönüşümü esas alan döngüsel ekonominin almasında “İleri Dönüşüm” bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Dal, Cengiz, 2019, s. 31). İleri dönüşüm 'atıklara' değer katmanın bir yoludur. Bazı durumlarda geri dönüşüm süreçleri bu amaçlara ulaşabilir; ancak malzemelerin işlenmemiş duruma kadar yeniden işlenmesini önleyerek enerji ve su tasarrufu yapılabilir. Çoğu durumda, geri dönüşüm aynı zamanda malzemenin yapısının bozulmasıyla da sonuçlanır” (Pilz'den alıntı, Thomton 1994; McDonough & Braungart 2002) (Akt. Richardson, 2011).

İleri dönüşüm sanatı, genellikle atık veya geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanılarak yaratılan sanat eserlerini ifade eder. Atık malzemelerin sanatsal bir ifade aracı olarak kullanılmasını vurgular ve sıklıkla sürdürülebilirlik, çevresel sorumluluk ve tüketim alışkanlıkları gibi konulara dikkat çeker. İleri dönüşüm sanatı, malzemelerin beklenmedik bir biçimde kullanılmasıyla yaratıcılığa ve çevresel farkındalığa odaklanan bir sanat akımıdır.

İleri dönüşüm, kullanılmış ve atık durumdaki nesnelerin dönüştürülmesi ve tekrar kullanılması anlamına gelmektedir. İleri dönüşüm yeni bir aktivite olmayıp her zaman insan yaşamının bir parçası olmuştur. Tarih öncesi ilk insanların yeryüzünde yaşadığı dönemde, çakmaktaşı ve kemikten alet yapmalarının ya da yerel bitki örtüsünden barınak yapmalarının bir tür ileri dönüşüm olduğunu iddia edebiliriz (Bridgens, vd., 2018). İleri dönüşüm yapmaktaki asıl amaç, nesneyi hammaddeye dönüştürmeden onu çöp olmaktan kurtarmak ve farklı bir bağlamda yeniden değerlendirmektir (Yıldız, Sarıca, 2023, s. 83).

“İleri dönüşümün kullanılacağı yollardan birisi de sanattır. İleri dönüşüm, sanatçıya atığın gerçek değerini yeniden değerlendirme fırsatı sunarak, yaratıcı bir bakış açısı ve estetik kaygı ile eserini yorumlama imkânı verir. Dahası bu yöntemle, ürünün ve materyalin sahip olduğu yaşamın ve değerlerin sürekliliği sağlanmış olur” (Farrer, 2011, s. 35).

"İleri dönüşüm sanatı" kavramını benimseyen birçok sanatçı vardır. Bu sanatçılar, atıkları ve geri dönüşüm malzemelerini kullanarak çevresel sorunlara dikkat çekerler.

2.2.2. İleri Dönüşüm Çalışmaları Yapan Sanatçılar

2.2.2.1. Deniz Sağdıç

Deniz Sağdıç sanatının ilk yıllarından itibaren çeşitli tekniklerle ustalaştığı ve özellikle yağlıboya, heykel, gravür ve baskı gibi farklı teknikleri kullanmaktadır. Sağdıç, güncel sanatın hazır-bulut nesnelerini ele alış biçiminden farklı olarak klasik tekniklerle işlemektedir. İşlevini yitirmiş objeleri bir araya getirerek, taşıdıkları anlamları yeniden sorgulatan yeni düşünsel alanlar yaratmaya çalışmaktadır (İmamoğlu, 2021).

Görsel 2.2: Deniz Sağdıç, İsimsiz, Denim Pantolon Kemer Parçaları, 140 cm x 140 cm

Kaynak: <https://www.gzt.com/infografik/arkitekt/kot-pantolondan-tablo-yapmak-2409>, 2024

Deniz Sağdıç, 2015 yılında başladığı Ready ReMade projesinden sonra özellikle denim atıklarından eser üretmeye başlama düşüncesinin canlandığını belirtmiştir. Sanatçı, bu projesinde insanların gündelik hayatta kullanıp tükettiği, daha sonra atık olarak terk ettiği nesnelere farklı teknik ve malzemelerle yeniden yorumlamıştır. “Ready ReMade” projesiyle klasik sanatın tekniklerini güncel sanat platformunda ele almıştır. Sanatçı, Ready ReMade projesinde atık olan nesnelere, insanlar ile ilişkilendirilebilecek sanat eserlerine dönüştürerek, günlük kullanımın bir parçası olan eşyaları sanat nesnesi olarak (Ready-ReMade) yorumlamıştır. Sağdıç, işlevini yitiren atık haline gelen denim giysilerin kumaşları ve aksesuarları ile sahip oldukları anlamları yeniden sorgulatmaya yönlendirecek düşünsel alanlar yaratmak istemiştir (Binboğa ve Enes, 2021, s. 891).

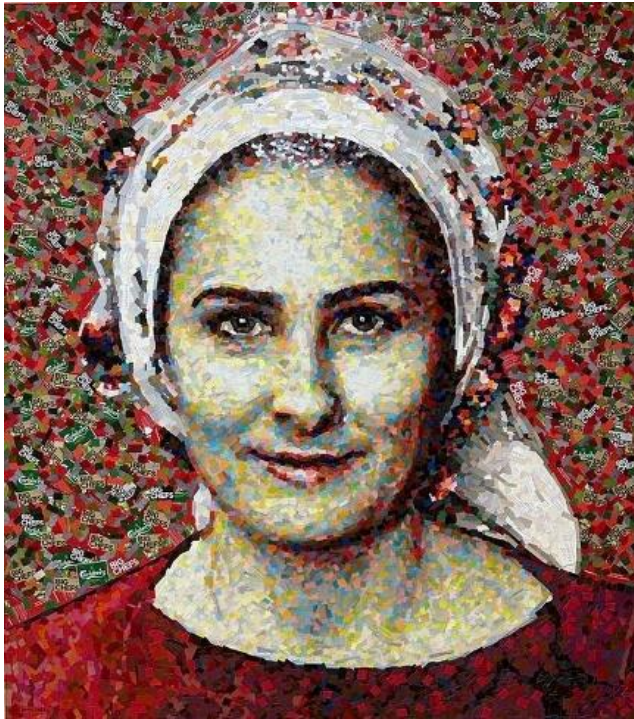
Sanatçı, insanların tanıdığı ve kullandığı malzemelerin ileri dönüşüm yöntemiyle yorumlanmasının sanat eserini daha farkedilir hale getirdiğini belirtmiştir. Özellikle denim atıkları gibi tanıdık malzemelerle yapılan sanat eserlerinin, Sağdıç eserlerinin insanlar tarafından daha erişilebilir hale gelmesini sağlamıştır. Sağdıç, insan yüzlerini ve denim atıkları bir araya getirerek icra ettiği sanatın, sanat ve insan iletişimini güçlendirmeyi amaçladığını belirtmiştir. Araştırma kapsamında gerçekleşen görüşme

esnasında da bahsettiği gibi gerçekleştirdiği “Someone”, “Denim Skin” ve “Denim Re-Made” projeleri işbirlikçi firmaların da destekleri ile fuar alanlarında sunum ve çalıştaylarla birlikte daha çok kişiye erişebilmiştir (Binboğa ve Enes, 2021, s. 892).

Deniz Sağdıç, Zeynep Özar Berksü ile yaptığı röportajda çalıştığı eserlerde önce konuyu eskiz olarak çalıştığını, sonra bu eskizi bilgisayarda çeşitli programlar aracılığıyla yeniden şekillendirerek müdahalelerde bulunduğunu ifade etmiştir. İleri dönüşüm prensibiyle oluşturduğu çalışmaları için yine aynı röportajda şöyle yorumlamıştır; çöpe atılmış bir nesnenin ya da herhangi bir atık malzemenin bir sanat eserine dönüşmesi için hiçbir sınırın olmadığını ve bunu insanlara eserleri aracılığıyla göstermeye çalıştığını belirtmiştir (Özar Berksü, 2021).

Sağdıç, büyük boyutlu tuvaler üzerinde kablolar, kumaşlar, alüminyum ve plastik ambalaj atıkları gibi çeşitli malzemeleri kullanarak eserlerini oluşturmaktadır. Eserleri uzaktan bakıldığında yağlı boya ile yapılmış gibi görünerek canlı, gerçekçi portre izlenimi vermektedir. Sanatçının portre çalışmaları aşağıda örneklendirilmektedir.

Görsel 2.3: Woman of earth / Toprağın Kadınları Deniz Sağdıç Ready Re-Made Series
Big Chef Restaurants Menu Waste Pieces 160 cm x180 cm

Kaynak: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>, 2024.

Görsel 2.4: Woman of earth / Toprağın Kadınları Deniz Sağdıç Ready Re-Made Series
Big Chef Restaurants Menu Waste Pieces 160 cm x180 cm

Kaynak: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>, 2024.

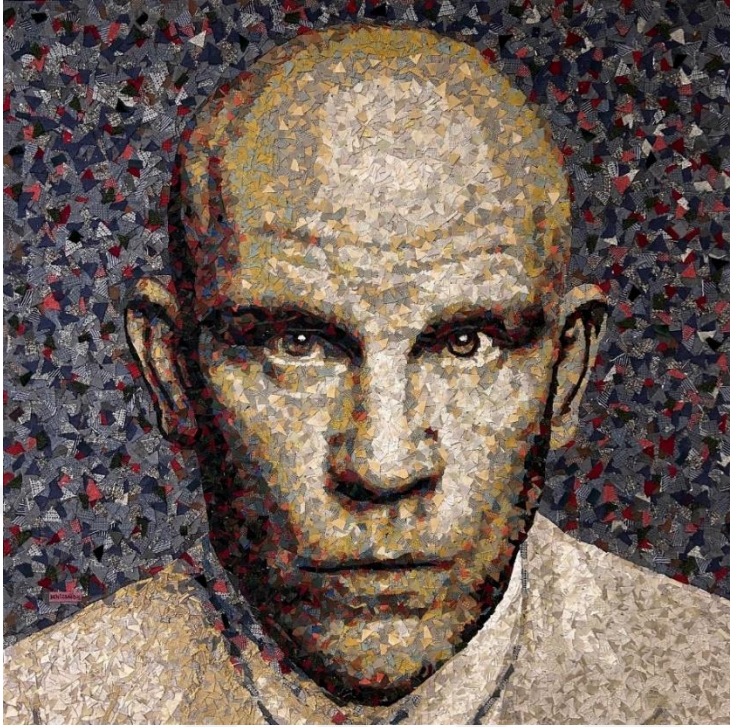
Portrelerdeki tonlamalarda illüstratif bir bakış açısı gözlemlenmektedir. Sanatçı, portredeki kişilerin yüzlerini, bakışlarını ve hislerini en uygun parçaları birleştirerek izleyiciye aktarmış. Sanatçı, portrelerdeki kişilerin bakışlarını, hislerini ve yüzlerini denim atıkları içinden en uygun parçaları birleştirerek izleyicilere aktarmıştır (Binboğa ve Enes, 2021).

Görsel 2.5: Deniz Sağdıç, İsimlessiz, Atık Denim Kumaş Detaylarının Dikilerek ve Kumaş Manipülasyonu ile Bir Araya Getirilmesi, 100 cm x 150cm

Kaynak: <https://sanatokur.com/etiket/deniz-sagdic-sergi/>, 2024.

Görsel 2.6: Deniz Sağdıç Realde Remade Series - Waste Fabric Pieces Private Collection
140cmx140 cm, 2022

Kaynak: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>, 2024.

Görsel 2.7: Deniz Sağdıç Realde Remade series - Waste Fabric Pieces Private Collection
140cmx140 cm ,2022

Kaynak: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>, 2024.

Görsel 2.8: Deniz Sağdıç Ready Remade series Waste Zipper Pieces 140cm x140 cm, 2022 ~ in Private Collection

Kaynak: <https://www.facebook.com/denizsaigdicart>, 2024.

Sanatçı, her bir parçayı, etiketler, fermuarlar, geniş kumaş parçaları, paça dikişleri, cep ağırları, köprüler gibi çeşitli malzemeleri değerlendirdikten sonra elinde kalan son kumaş parçalarını mozaik yöntemiyle bir araya getirerek portre çalışmaları yaptığını ifade etmiştir. . Sağdıç, tablolarının dokunularak incelenmesi için içlerinde bizden parçalar bulunması gerektiğini düşünerek, kolaj halinde oluşturduğu yapıtlarına insanların özellikle dokunarak incelemesini rica etmektedir. Bu şekilde, eserlerinin dokunsal bir deneyim sunmasını ve izleyicilerin etkileşimini artırmasını hedeflemektedir.

“Üretimi sürecinde ve tüketim sonrasında atıklar oluşmaktadır. Tüketim öncesi ve sonrası atık denim kumaşları sanat çalışmalarında kullanan Deniz Sağdıç, oluşturduğu portreler ile atıkların geri kazanımına önemli bir örnek oluşturmaktadır” (Akdemir ve Korkmaz, 2021).

2.2.2.2. Darice Brown

“Günlük yaşamda kullanılmış ve atık haline gelmiş bir nesneyi yeniden kullanmak, o nesneye iki farklı açıdan imkan sağlamak anlamına gelmektedir. İmkanlardan biri ileri dönüşüm yapmış olmak bir diğeri ise nesnelere içindeki potansiyelin farkına varmak olarak sıralanmaktadır. Darice Brown, günlük yaşamda çöp olarak nitelendirilebilecek nesnelere kullanarak yeni çalışmalar tasarlamaktadır. Bu yaklaşım, atık malzemelerin geri dönüşümü ve potansiyellerinin değerlendirilmesi konusunda bir örnek teşkil etmektedir(Yıldız İlden ve Sarıca, 2023, s. 83).

Görsel 2.9: Off-Kilter VI (Darice Brown, 2020) 10'' x 9'' x 4''

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3049900>, 2024.

Sanatçı günlük yaşamda eşya olarak kullanılan atık malzemeleri bir araya getirerek farklı bir yapıya dönüştürmektedir. Çoğunlukla mimari yapılardan esinlenmekte ve bu tasarımlar küçük boyutlardaki mimari yapılara benzemektedir. Sanatçı atık malzemeler ile ileri dönüşüm yaparak geleceğin manzaralarını tasarlamıştır, tasarlanan heykeller insan ve doğa arasındaki ilişkinin yıkıcı sonuçlarını gözler önüne seren belge niteliğindedir (URL-3, t.y.) (Akt. Yıldız İlden ve Sarıca, 2023, s.83).

2.2.2.3. Ian Berry

Ian Berry, genellikle "denim sanatı" veya "jean tabloları" ile tanınır. Sanatçı, kullanılmış denim (jean) kumaşları kullanarak gerçekçi ve detaylı tablolar oluşturur. Bu denim tablolar, genellikle şehir manzaraları, sokak sahneleri ve portreler gibi konuları içerir.

Ian Berry, şehir yaşamının yalnız veya daha az çekici yanlarını tasvir ederek melankolik kentsel sahneler yaratmaktadır. Deniz Sağdıç örneğinde olduğu gibi Ian Berry'nin de çalışmalarını özel kılan, atık durumda kullanılmayan denim kumaşlardan oluşturmasıdır. (Akdemir ve Korkmaz, 2021, s. 199) (Görsel 2.10).

Görsel 2.10: Ian Berry, Yaşam Döngüsü, Denim on Denim

Kaynak: <https://www.ianberry.org/artindenim>, 2024.

Görsel 2.11: Ian Berry, Yaşam Döngüsü, Denim on Denim

Kaynak: <https://www.ianberry.org/artindenim>, 2024.

Berry'nin eserleri, denim kumaşın farklı renk tonları ve dokularını ustalıkla kullanarak dikkat çeker. Sanatçı, denim malzemesinin kendine özgü özelliklerini kullanarak gerçekçi ve duygusal eserler ortaya koymaktadır. Ian Berry'nin çalışmaları, malzeme seçimi ve detaylara verdiği önemle sanat dünyasında öne çıkan bir isim olmasını sağlamıştır.

Eserlerinde yalnızlaşan insanı temsil ederek, v her bireyin aşına olduğu ve ulaşabileceği bir malzeme olan denim kumaşı kullanarak bu iki unsuru vurgulamaktadır. “Gizli Bahçe” isimli enstalasyonunda gülden, krizanteme, kaktüse kadar farklı türde çiçek ve bitkileri denim kumaşlarla oluşturmuştur. Bu enstalasyon izleyicilerin üzerinde

gezebileceği interaktif bir çalışma olarak tasarlanmıştır. (Görsel 2.12) (Akdemir ve Korkmaz, 2021, s. 199).

Görsel 2.12: Ian Berry, Gizli Bahçe, 2017, New York Çocuk Sanat

Kaynak: <https://www.ianberry.org/secret>, 2024.

Çocuklar için oluşturulan bu yerleştirme sanatı ile, günümüz çocuklarının doğayla daha az etkileşim içinde olduğuna, teknoloji bağımlısı bireyler olarak yetiştiğine gönderme yaparak gelecek nesillere ve yalnızlaşan bireylere dikkat çekmektedir (Akdemir ve Korkmaz, 2021, s. 199)

Sanatçı Ian Berry giysileri kırparak, ton ve renk farklılıklarına göre ayırarak portre çalışmalarına uygun parçaları bir araya getirmektedir. Çalışmalar birçok kişi tarafından mavi tonlu fotoğraflar ya da mavi renkli yağlı boya tablolar olduğu zannedilmektedir. Sanatçı bir giyim eşyasını görmenin daha ötesinde dünyayı bu şekilde yorumlayarak, eski giysilere yeni bir yaşam vermiştir. Her bir solmanın ve yıkamanın neden olduğu ton farklılıklarının bir araya getirilerek nasıl yorumlandığı ve düşünüldüğü eserlerinde gözlenmektedir. (Enes ve Binboğa, 2021, s. 886).

Görsel 2.13: Denim on Denim 1220 x 610

Kaynak: <https://www.ianberry.org/secret>, 2024

Sanatçı Ian Berry'nin atık giysileri kırparak, ton ve renk farklılıklarına göre ayırarak portre çalışmalarına uygun parçaları bir araya getirmiştir. Berry portre çalışmalarının yanı sıra, atık giysilerden oluşturduğu "Hotel California" gibi çeşitli eserlerin yer aldığı sergiler ve üç boyutlu enstalasyonlara sahiptir. Sanatçı giysi atıklarını eserlerinde iki ve üç boyutlu formlarda ele alarak değerlendirilmiştir (Enes ve Binboğa, 2021 s. 887).

2.2.2.4. İlgin Seymen

İlgin Seymen, çalışmalarında kitle iletişim araçları ve tüketim alanında şekillenen yaşam tarzlarını eleştirel bir bakış açısı ile ele almaktadır. Tüketim çılgınlığına ileri dönüşüm çalışmaları ile tepki çekiyor.

Görsel 2.14: İlgin Seymen, Forgotten Notes on Existence, 2020.

Kaynak: <https://www.unlimitedrag.com/post/nesnelerin-dogal-hayati-kusurlu-ama-ih-tisamli>, 2024.

Sanatçı, “işsiz nesnelere” adlı beşinci kişisel sergisinde alışılmış malzemelerden alışılmamış ve belirgin olmayan formlar, dokular ve renkler yaratarak izleyicinin hem mekânsal hem de nesnelere ilişkin işlevlerine dair ufkunu genişletmektedir. Bir bakıma, eserini inceleyenlere nesnelere ilişkin bilinmeyen hallerini göstermektedir (Önalp, 2022). Çalışmalarında sanat ve tasarımın dönüştürücü gücüyle; sıfır atık prensibini benimseyen, kaynakları daha verimli kullanan ve doğaya saygılı bir topluma dönüşmeyi hedeflemektedir.

Görsel 2.15: Ilgın Seymen, *Odyssey of Growth (Detay)*, 2019

Kaynak: <https://www.unlimiteddrag.com/post/nesnelere-dogal-hayati-kusurlu-ama-ihlasli>, 2024.

Nesnelere ilişkin işlevselliğinin bitmesi onların hayatımızdan yok olup gideceği anlamını taşıyor. Sürdürülebilirlik konusu, günümüz dünya gündeminde önemli bir yer tutuyor. Seymen sergisinde, plastik malzemenin geri dönüşümü ve ileri dönüşümü gibi konuları ele alarak malzemenin yeniden kullanım alanlarını kurgularken sorguluyor. Plastik atıklar, toplumun çoğunluğunun zannettiği gibi geri dönüşüme gönderildiklerinde gerçekten dönüşmeden çok uzun yıllar kendilerine sıra gelmesini bekliyor. Adeta işsiz nesnelere halini alıp, bir zamanlar var oldukları alanların izlerini taşıyorlar (Görsel 2.16) (Önalp, 2022).

2.2.2.5. Choi So Young

Choi So Young çağdaş bir Koreli sanatçıdır. Atık denim giysiler ve akrilik boyadan yaptığı kentsel peyzaj kompozisyonlarıyla tanınan Choi, son derece dokusal ve detaylı çalışmalarıyla şehir hayatını araştırıyor. Telefon direklerini, yükseltilmiş otoyol sütunlarını veya gökyüzünü tanımlamak için sararmış deri etiketleri, cep astarlarını, ve çamaşır suyu lekelerini ustaca kullanması, normalde banal olan konuların özellikle

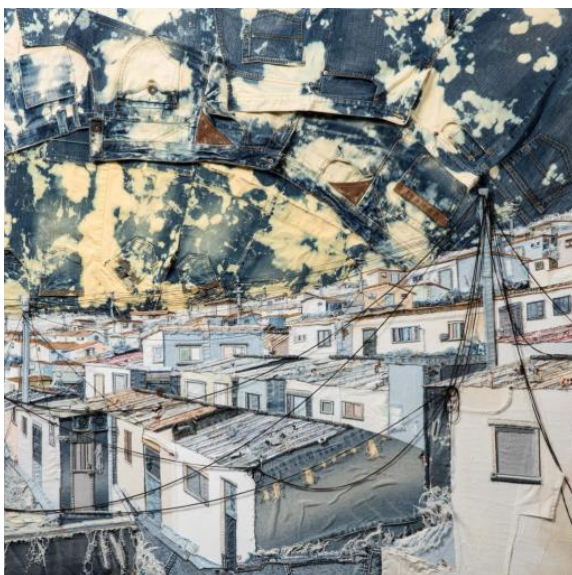
dinamik bir şekilde araştırılmasını sunuyor (Artnet, 2021). Sanatçı çalışmalarında atık denim pantolonların belindeki ilikleri, düğmeleri, dikişleri kolaj tekniği ile dönüştürerek yaşadığı şehir olan Busan'ın peyzajını ele almıştır.

Görsel 2.16: Choi So Young, Gaya, 2005

Kaynak: <https://samotako1.wordpress.com/2020/10/12/choi-so-young/>, 2024.

Görsel 2.17: Choi So Young, Ev ve Kedi, 2018.

Kaynak: <https://samotako1.wordpress.com/2020/10/12/choi-so-young/>, 2024.

Görsel 2.18: Choi So Young, Kardan sonra, 2010 (Ahşap Panel Üzerine Denim, Kablo ve Akrilik)

Kaynak: <https://www.artnet.com/artists/choi-so-young/2>, 2024.

2.2.2.6. Jim Arendt

Jim Arendt, Amerikalı bir sanatçıdır ve eserleri genellikle tekstil sanatı ile ileri dönüşüme odaklanır. Arendt, tekstil sanatını kullanarak endüstriyel dönüşüm, işçi sınıfı meseleleri ve kültürel değişim gibi konuları ele alır. Sanat eserleri, genellikle tekstil malzemeleri ve heykel tekniklerini bir araya getirerek, günümüzdeki iş gücü dinamikleri ve endüstriyel değişimle ilgili derinlemesine temaları işler.

Sanatçının çevresindeki malzemeleri güzellikleri, işlevleri ve varoluş ihtiyaçlarına dayanarak ele aldığı ve bu malzemeleri bir araya getirerek yeniden değerli bir eser yaratmak için becerilerini ve paylaşılan anıları kullandığı belirtilmektedir. Sanatçının, materyalleri kullanarak hem yeteneklerini sergilediği hem de kişisel anıları ve deneyimleri eserlerine yansıttığı anlaşılmaktadır. Bu yaklaşım, sanatçının malzemelere ve yaşamın içerisindeki detaylara olan duyarlılığını ve yaratıcılığını vurgulamaktadır.

(Enes ve Binboğa, 2021). "Bir şeyleri tamir etmek" kavramının, materyalin sahip olduğu değeri sürdürmesine katkı sağladığı belirtiliyor. Sanatçı, her materyalin hala biraz yaşam umudu taşıyabileceğini ifade ediyor. Ayrıca, eskimiş giysilerini onarmak için hala annesinin eski "Kenmore" markalı dikiş makinesini kullandığını belirtiyor. Bu durum, sanatçının eskiye verdiği değeri ve onarımın önemini vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, atık malzemelerin değerinin korunması ve yeniden kullanılmasının önemini vurgulamaktadır (Arendt, 2022).

Görsel 2.19: Jim Arendt, Yvette Ansley.

Kaynak: <http://jimarendt.com/>, 2024.

Sanatçı Arendt'in tablolarında eski giysilerini küçük parçalara ayırarak üst üste yerleştirerek figürlerin giysi detaylarını oluşturmuştur.. Sanatçı, kolaj tekniğini kullanarak ton farklılıklarına sahip kumaş parçalarını yüz detaylarında değerlendirmiş. Ayrıca, tek büyük bir parça denim kumaşını pantolon kumaşı olarak kullanmış. Bu eserde dikiş ve yapıştırma tekniklerinin bir arada kullanıldığı görülmektedir. Bu yaklaşım, sanatçının farklı malzemeleri ve teknikleri bir araya getirerek eserlerindeki detayları zenginleştirdiğini ve çeşitlilik sağladığını göstermektedir (Görsel 2.22) (Enes ve Binboğa, 2021).

Görsel 2.20: Jim Arendt - Dad

Kaynak: <http://jimarendt.com/>, 2024.

2.2.2.7. Jane Perkins

Jane Perkins, eserleri ile "plastik atık sanatı" veya "found object art" kategorilerine dahil edilir. Perkins, renkli plastik objeleri, oyuncak parçalarını, düğmeleri ve diğer geri dönüştürülmüş malzemeleri kullanarak büyük ölçekli portre ve tablolar oluşturur. Bu eserler, detaylı ve renkli kompozisyonlarıyla dikkat çeker ve genellikle ünlü sanat eserlerini veya tarihi portreleri yeniden yorumlar. Jane Perkins'in çalışmaları, geri dönüştürülmüş malzemelerin sanatsal bir ifade aracı olarak nasıl kullanılabileceğini göstermesi bakımından öne çıkar. Eserleri, sanatın sınırlarını genişletme ve çevresel konulara dikkat çekme amacını taşır. Jane Perkins, birbirinden farklı renk, tür ve boyda olan objeleri birleştirerek klasik sanat eserlerini tekrardan şekillendirmektedir. Perkins, "Plastik Klasikler" olarak adlandırdığı çalışmasında; logo parçaları, plastikler, düğmeler, mandal gibi çeşitli nesnelere doğal renkleri ile yapıtlarında kullanmaktadır (Yıldırım, 2014).

Sürdürülebilirliğe dikkat çekmek ve topluma duyarlılık katmak adına farklı dönemlerin ve sanatçıların eserlerini esin kaynağı olarak kullanan sanatçı, eser orijinalliğine sadık kalarak her türlü nesnelere atıklarıyla eski sanat eserlerini buluşturuyor (Görsel 12). Geçmiş zaman ile zamanı geçmiş atık nesnelere

buluşmasından ortaya çıkararak, eskinin verdiği ilham ve esinle yeni deneysel sanatsal yolları keşfe çıkmaktadır (Çaka, 2021, s.82).

Görsel 2.21. Jane Perkins, Vermeer'den sonra, İnci Küpeli Kız

Kaynak:<https://www.creativeboom.com/inspiration/recycled-art-by-jane-perkins/>, 2024.

Sanatçının klasik sanat eserlerindeki fırça darbeleri ve tonları dikkate alarak malzemelerini eserle uyumlu hale getirmektedir. Sanatçı, etrafta bulduğu hazır renk, boyut veya şekilleri herhangi bir değişikliğe uğratmadan çalışmalarında kullanmaktadır. Düğme, takı, yay, boncuk, perde kancası, oyuncak ve kabuk gibi nesnelere bir araya getirilerek ünlü ressamın çalışmalarının benzerini, bulduğu nesnelere yeniden yorumlanmaktadır.. Bu şekilde, sanatçı eserlerini oluştururken çevresindeki nesnelere ilham alarak ve onları kullanarak çalışmalarını sürdürmektedir (Görsel 4).

Görsel 2.22: Jane Perkins, “Ayçiçeği”, 2014, Bulunan Nesnelar, 81x63cm

Kaynak:<https://www.creativeboom.com/inspiration/recycled-art-by-jane-perkins/>, 2024

2.2.2.8. Sarah Meyers Brent

Sarah Meyers Brent, atık malzemelerden özgün heykeller ve enstalasyonlar yaratan bir sanatçıdır. Sanatçının ifade ettiği şekliyle, hayata dair bütün çılgınlık ve karmaşa, çalışmalarının temelini oluşturur. Brent, çevresindeki materyallerin içindeki güzellik olanaklarını keşfetmektedir ve bu nedenle atölyesinde ve evinde bulunan atıkları kullanmaktadır. Sanatçının çalışmalarında yaşama dair her şeyi görmek mümkündür. Malzemelerdeki güzelliği keşfederken, onların sanat nesnesine dönüştüğünde de hayatın içinde olduğu gibi büyüme ve çürüme ilişkisini sürdürmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Brent aynı zamanda anneliğin de sanatsal yaratımlarında etkili bir unsur olduğunu belirtmektedir. Bu şekilde, Brent'in çalışmaları hem doğal bir sürecin yansıması hem de annelik gibi kişisel deneyimlerin etkisi altında şekillenmektedir (Yıldız İlden ve Sarıca, 2023).

Görsel 2.23: Birdsong II Yeniden Kullanılmış Ürünler, Akrilik ve Tel Üzerine Karışık Medya 2022

Kaynak: <https://sarahartist.com/home.html>, 2024

Sanatçı grafik ve resim gibi iki boyutlu alanlarda çalıştıktan sonra daha fazla özgürlüğe sahip olması gerektiğini ifade etmiş ve sonrasında üç boyutlu çalışmalara yönelmiştir. Bu alanda pek çok malzemeyi bir arada kullanmıştır. Özellikle "Güzel Çürüme" adlı enstalasyon çalışmasında dışavurma, akma ve sızma temalarının hakim olduğu belirtilmektedir. Tel, kumaş, köpük ve akrilik gibi çeşitli malzemelerin kullanıldığı bu çalışmalarıyla sanatçı, farklı dokular ve formlar aracılığıyla izleyiciye yeni bir deneyim sunmaktadır. (Görsel 13). (Temin, 2018) (Akt. Yıldız İlden ve Sarıca, 2023).

Görsel 2.24: Beautiful Decay-Detay Kumaş ve Tel Üzerine Akrilik, Köpük ve Karışık Teknik 208”x120”x36” 2016

Kaynak: <https://sarahartist.com/home.html>, 2024.

2.3. GÜZEL SANATLAR LİSELERİ

Milli Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliğine göre Güzel Sanatlar Liseleri şöyle tanımlanmıştır “Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere sanat alanında derinlemesine eğitim olanağı sunan özel okullardır. Bu liseler genellikle yoğun sanat dersleri ve özel atölye çalışmaları içerir. Öğrencilere resim, heykel, seramik, grafik tasarım, müzik, tiyatro gibi çeşitli sanat dallarında eğitim verilir. Bu sayede öğrenciler, sanat alanında yeteneklerini keşfeder ve geliştirirken aynı zamanda akademik bir eğitim alırlar. Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere sanat alanında kariyer yapma veya sanatı bir yaşam tarzı olarak benimseme fırsatı sunar (Resmi Gazete, 16.06.2009: 27260).

Bu okullarda öğrencilerin istek, ilgi ve yeteneklerine göre temel bilgiler kazanarak alanında başarı sağlaması hedeflenir. Türkiye’de sanat eğitimcisi ve sanatçı yetiştirme hedefli bir kurumda, sanat eğitiminin ortaöğretim düzeyinde geliştirildiği ilk örneklerden biri Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’dir (Okay Atılğan, S. 2013, s. 192). Bu liseler, öğrencilere hem genel eğitim hem de sanat alanında yoğun bir eğitim sunarak yetenekli gençleri sanat alanında profesyonel olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu okullar, Türkiye’deki sanat eğitimine önemli katkılar sağlamış ve birçok başarılı

sanatçının yetişmesine zemin hazırlamıştır. Güzel Sanatlar Liseleri üniversitelerin sanat eğitimi alanlarını tercih eden öğrenciler için yapıtaş konumundadır.

Güzel Sanatlar Liseleri müzik, resim, tiyatro, dans, sinema gibi alanlarda öğrencilere geniş bir yelpazede sanat eğitimi sunar. Öğrencilere hem teorik hem de pratik sanat eğitimi verilir ve bu sayede öğrencilerin sanatsal yeteneklerini geliştirmeleri sağlanır. Güzel Sanatlar Liseleri, sanatla ilgilenen ve bu alanda ilerlemek isteyen öğrencilere kapılarını açar ve onları profesyonel sanatçılar olmaya hazırlar.

Güzel sanatlar liseleri, öğrencilere güzel sanatlar temel alanıyla ilgili beceri ve bilgiler kazandırmanın yanı sıra her yönden duyarlı, donanımlı, nitelikli bireyler yetiştirilmesinde öncülük etmektedir (Özdemir, 2021, s. 42). Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere sanat alanında derinlemesine eğitim olanağı sunan özel okullardır. Bu liseler genellikle yoğun sanat dersleri ve özel atölye çalışmaları içerir.

Güzel Sanatlar Liselerinde, öğrencilere temel sanat prensipleri, teknikler ve estetik anlayış kazandırılır. Öğrenciler, geniş atölye imkanlarına sahip olup, kendi sanatsal ifadelerini geliştirmek için çeşitli malzemelerle çalışma fırsatı bulurlar. Bu atölyelerde öğrenciler, sanat eserlerini oluştururken özgün ve yaratıcı bir perspektife sahip olma becerilerini geliştirirler.

Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere portföylerini oluşturma ve sanat eserlerini sergileme fırsatı sunar. Bu, öğrencilerin sanat alanında ilerlemelerine ve gerektiğinde üniversitelerde veya sanat enstitülerinde eğitim almalarına yardımcı olabilir. Bu liseler, sanat ve yaratıcılık konusunda ileri düzeyde yetenekli öğrencilere özel bir ortam sağlayarak onların sanatsal potansiyellerini maksimize etmeye odaklanır.

2.3.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Görsel Sanatlar Alanı

Güzel Sanatlar liselerinde Görsel Sanatlar alanı, öğrencilere resim sanatında temel beceriler kazandırmayı ve sanatsal anlayışlarını geliştirmeyi amaçlar. Öğrenciler genellikle farklı resim teknikleriyle tanışır, kompozisyon, renk teorisi, perspektif gibi konularda eğitim alırlar. Sanat tarihi dersleri de genellikle programa dahil edilir, öğrencilere geniş bir sanat kültürü sunarak sanatın evrimini anlamalarına yardımcı olur. Bu alanda öğrenciler, kendi sanatsal ifadelerini bulma ve geliştirme fırsatı bulurlar.

Görsel sanatlar bölümünde en önemli öğrenme yöntemlerinden biri atölye çalışmalarıdır. Öğrenciler, sanatçılarla birlikte çalışarak gerçek hayatta karşılaşacakları

zorlukları deneyimler ve profesyonel teknikleri öğrenirler. Bu atölye çalışmaları, öğrencilerin yaratıcılıklarını ifade etmelerine, farklı malzemelerle deney yapmalarına ve kendi sanat tarzlarını geliştirmelerine olanak tanır.

Görsel sanatlar bölümünden mezun olan öğrenciler, birçok farklı kariyer yoluna girebilirler. Resim, heykel, grafik tasarım, illüstrasyon, moda tasarımı, mimari gibi alanlarda çalışabilirler. Ayrıca, reklam ajansları, sanat galerileri, medya şirketleri, film yapımcıları gibi kuruluşlarda da iş bulma şansları vardır. Kendi sanatlarını sergileme ve satma imkanları da bulunmaktadır. Görsel sanatlar bölümünde geçirilen zaman, öğrencilerin sanatsal gelişimine ve özgüvenlerinin artmasına yardımcı olur. Her bir eser, öğrencilerin duygularını, düşüncelerini ve hayal dünyalarını yansıtır. Bu da öğrencilere kendilerini ifade etme ve başkalarıyla iletişim kurma konusunda önemli bir deneyim sağlar.

Görsel sanatlar bölümü, gençleri yaratıcı düşünme becerileriyle donatarak onların sanatsal potansiyellerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olan bir ortamdır. Güzel Sanatlar Liseleri, bu bölümdeki öğrencilere sadece bir meslek değil, aynı zamanda bir yaşam tarzı sunar. Görsel sanatlar bölümü, sanatın gücünü keşfetmek isteyen herkes için kapılarını açar.

2.3.2. Güzel Sanatlar Liselerinde İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi

“Görsel Sanatlar eğitiminde uygulamalı alan genellikle iki veya üç boyutlu sanat çalışmalarından oluşur. İki boyutlu çalışmalar, yüzey üzerine çizilen çizimler ve boyamaları içerir. Bu tür çalışmalar genellikle resim, çizim, grafik tasarım gibi alanlarda yapılan çalışmalarını kapsar. Üç boyutlu çalışmalar ise, hacim ve derinlik kullanılarak yapılan heykel, seramik, heykeltraşlık gibi alanlardaki çalışmalarını içerir. Bu şekilde, öğrenciler hem görsel sanatların teorik yönlerini öğrenirler hem de sanatı uygulamalı olarak deneyimleyerek kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar” (Artut, 2002, s. 268).

Güzel Sanatlar liselerinde iki boyutlu sanat atölye dersleri genellikle resim, çizim ve desen çalışmalarını kapsar. Bu derslerde öğrencilere temel sanat prensipleri, kompozisyon, renk teorisi gibi konular öğretilir. Ayrıca farklı tekniklerle çalışarak öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanınır. Yağlı boya, suluboya, karakalem gibi çeşitli malzemelerle yapılan projeler, öğrencilerin sanatsal becerilerini ve estetik anlayışlarını ilerletmelerine katkı sağlar.

İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi, öğrencilerin düşüncelerini, sezgilerini, duygularını ve izlenimlerini estetik bir kaygıyla yüzey üzerinde çeşitli teknikler ve yöntemler kullanarak özgün şekillendirme çalışmaları yapmalarını amaçlar. Temel kavramların öğretildiği bu derste öğrenciler araştırma ve gözlem yapma, analiz-sentez yapma, yorumlama ve yeniden oluşturma yeteneklerini geliştirirler. Ayrıca, çağdaş sanat anlayışıyla uyumlu, özgün nitelikte iki boyutlu tasarımlar üretme becerisi kazanmaları ve kişisel anlatım dillerini oluşturmaları teşvik edilir. Bu derste öğrenciler çeşitli malzemeler ve tekniklerle tanıştırılarak kendilerini ifade etme biçimlerini keşfederler. Öğrencilerin özgür düşünme, eleştirel düşünme, problemleri çözme ve görsel okuryazarlık becerilerini geliştirmeleri hedeflenir (MEB, 2016, s. 3).

2.3.3. Sürdürülebilir Uygulamaların İki Boyutlu Sanat Atölye Derslerine Entegrasyonu

Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi Öğretim Programına baktığımızda dersin genel amaçları arasında; *“Çağdaş teknik ve yöntemleri, çalışmalarında farklı malzeme ve araç-gereci kullanabilmesi, yenilikleri takip etmesi, Yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazanması, farklı tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmesi”* gibi maddeler yer almaktadır. Fakat öğretim programında yer alan kazanımlara baktığımız zaman genel olarak malzeme açısından yağlı boya ve akrilik boya tekniğinin kullanıldığı, yeni deneyimlerden uzak kalındığı ve amaçlarına uygun bir içeriğin olmadığı gözlenmiştir.

Sanat, sadece estetik bir deneyim değil, aynı zamanda çevresel sorumlulukların anlaşılması ve toplumsal bilinç oluşturma bir aracı olarak da değerlendirilebilir. İki boyutlu sanat atölye dersleri, öğrencilere sadece sanatsal beceriler kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda sürdürülebilirlik ilkelerini benimseme ve uygulama fırsatı sunabilir.

Sanat atölyelerinde öğrencilere doğa dostu malzemelerle çalışma fırsatı sunmak, sürdürülebilir uygulama çalışmalarının temelini oluşturur. Geri dönüştürülmüş kağıtlar, organik boya maddeleri ve diğer çevre dostu malzemeler, öğrencilerin sanat eserlerini yaratırken çevresel etkilerini en aza indirmelerine olanak tanır. Atölye derslerinde geri dönüşümlü malzemelerin kullanımıyla yapılan projeler, öğrencileri atık azaltma ve malzeme kullanımını optimize etme konusunda bilinçlendirir. Örneğin, karton, gazete

kağıdı veya plastik malzemelerin sanat eserlerinde kullanılması, atıkların sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesine katkı sağlar.

Sanat eserlerine ekolojik temaların entegre edilmesi, öğrencilerin doğal çevrelerine olan duyarlılıklarını artırır. Bu temalar, öğrencilere doğanın güzelliklerini anlamalarını ve doğa koruma konularına duyarlılık geliştirmelerini sağlar. Projeler, sadece bireylerin değil, aynı zamanda toplumun sürdürülebilirlikle ilgili konularda bilinçlenmesini sağlamak adına toplumsal duyarlılık oluşturabilir. Öğrenciler, eserlerinde iletmek istedikleri mesajlar aracılığıyla izleyicilere çevresel sorumlulukları konusunda düşündürücü deneyimler sunabilirler.

İki boyutlu sanat atölye derslerinde sürdürülebilir uygulama çalışmalarının entegrasyonu, öğrencilerin sadece sanatsal yeteneklerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda çevresel sorumluluklarını da anlamalarına olanak tanır. Bu yaklaşım, geleceğin sanatçılarını, doğa dostu yaratıcılıklarıyla sürdürülebilir bir dünyaya katkı sağlamaya teşvik eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liseleri, 12. sınıf görsel sanatlar alanı “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersi içerisinde sürdürülebilir sanatın yeri ve önemi üzerine yapılmış nitel bir araştırmadır. Uygulanacak çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılarak, doküman inceleme ve literatür taraması ile konu hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Uygulanan eylem araştırmasında, 12. Sınıf düzeyindeki İki Boyutlu Sanat Atölye dersi yıllık planı doğrultusunda “Dönüştürme” konusunu sürdürülebilir sanat etkinlikleri ile ilişkilendirilerek haftalık ders planları oluşturulmuştur.

“Eylem araştırmaları, uzman araştırmacıların rehberliğinde, problemi yaşayanlar, uygulayıcılar ve diğer katılımcıların katılımıyla gerçekleştirilen, mevcut uygulamaların eleştirel bir şekilde değerlendirilmesi, sorunların çözümü için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve uygulanmasıyla sonuçlanan araştırmalardır. Gerekli olduğunda sürecin yeniden gözden geçirildiği ve değiştirildiği bu araştırmalar, kabul edilebilir çözümlere ulaşılan kadar devam edebilir.”(Karasar, 2020, s. 51).

Eylem araştırması, uygulayıcıların, öğretmenlerin, eğitim yöneticilerinin ve diğer ilgili kişilerin işlerini daha iyi anlamalarına ve geliştirmelerine yardımcı olan bir araştırma türüdür. (Glanz, 1999, s. 302). Literatürde bu araştırma yöntemi “öğretmenin araştırma sürecinde araştırmacı rolünü üstlenmesinden dolayı” (Köklü, 2001, Akt. Beyhan, s.66, 2013) öğretmen araştırması olarak da bilinmektedir.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın örneklemini temsil eden çalışma grubunu; 2023-2024 eğitim öğretim yılında Kütahya ili Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi 12.Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya dahil edilen öğrenci sayısı toplam 33’tür. Türkiye geneli Güzel Sanatlar Liseleri Görsel Sanatlar Alanından 12. sınıf öğrenciler ise evreni temsil eder.

3.3. UYGULANACAK ÇALIŞMA

Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi 12.sınıf Görsel Sanatlar alanındaki öğrencilere “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersinde sürdürülebilirlik ve çevre duyarlılığı ile ilgili konu anlatımları yapılarak, konu ile ilgili eserler ortaya çıkaran

sanatçılar ve sanat eserleri incelenecektir. Toplam 7 haftalık(28 ders saati) uygulama yapılacaktır.2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı 5 Şubat-31 Mart 2024 tarihleri arasında “ İki Boyutlu Sanat Atölye” dersinde “dönüştürme” konusu kullanılmayan atık malzemelerle sürdürülebilir sanat çalışmaları yaptırılarak işlenecektir.

Sürdürülebilir sanat çalışmaları her türlü atık parçanın bir sanat çalışmasına dönüştürülebileceği anlamına gelmektedir. Uygulama çalışması araştırma grubuna Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi görsel sanatlar alanından 12. Sınıf 33 öğrenci katılacaktır. Beşer kişilik gruplar oluşturularak her gruptan kullanılmayan veya atık durumdaki malzemeler ile iki boyutlu eserler ortaya çıkarmaları istenecektir.

Uygulama çalışması için günlük ders planları yapılandırıcı öğretim yaklaşımına göre Rodger Bybee'nin 5E modeli göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Rodger Bybee'nin 5E modeli, öğrencilerin bilimsel konuları keşfetmelerini sağlamak için kullanılan bir öğretim yaklaşımıdır. Bu model, beş aşamadan oluşur: İlgi Çekme (Engage), Keşfetme (Explore), Açıklama (Explain), Elde Etme (Elaborate) ve Değerlendirme (Evaluate). Her aşama, öğrencilerin bilgiyi keşfetmelerine, anlamalarına ve içselleştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Bu model, öğrenci merkezli bir yaklaşımı benimser ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik eder.

Tablo 3.1: 1. Hafta

Okulun Adı	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi
Sınıf	12
Ünitenin Adı/No	12.1.Resimde Soyutlama
Konu	12.1.3. Dönüştürme
Önerilen Süre	4 Ders Saati
Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	12.1.3.1. Dönüştürmenin ne olduğunu kavrar.
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Resimde Soyutlama
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Uygulama, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Kubaşık Öğrenme Tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Ders Kitabı.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri

1) Giriş (Engage) (Dikkat Çekme – Ön bilgileri harekete geçirme)

Öğretmen, Fransız Sosyolog Baudrillard'ın "Sanat eylemi, nesneyi bir sanat nesnesine dönüştürmekten ibarettir" sözünü öğrencilere yönelterek, sanatçının bu sözle ne demek istediğini sorar. Sorunun öğrencinin zihninde dikkat çekmeyi sağlar.

2) Keşfetme (Explore) (Ders Anlatımı)

Dersten önce öğrencilerin "dönüşüm" konusunu araştırmaları istenir. Ders sırasında dönüşümün tanımı ile ilgili öğrencilerin görüşleri alınır.

Öğretmen öğrencilerin "dönüşüm" konusuna ilişkin görselleri incelemesini sağlar ve "Dönüşümü sanat etkinliklerinde nasıl kullanabiliriz" sorusunu yöneltir, konu ile ilgili öğrencilerin görüşlerini alır ve bakış açılarını saptar.

Öğrencileri önceki bilgilerini de kullanarak soru sormaya ve tartışmaya yönlendirir.

Öğretmen "Çağımızın sorunu olan tüketim çılgınlığını dönüşüm konusu ile ele alarak çözümler üretebilir miyiz?" sorusu ile öğrencileri farklı bir bakış açısına yönlendirir. Öğrencilerin bu konuyu tartışması sağlanarak farklı fikirleri destekler.

3) Açıklama (Explain)

Dönüşümün tanımı yapılır. Dönüşüm ile ilgili sanat eserleri incelenir.

Öğretmen öğrencilere gezegenimizin hayatta kalması için tüketim farkındalığının ve sürdürülebilirliğin gerekliliğine değinir.

Tüketim çılgınlığını önlemek için en önemli kavram olan "sürdürülebilirlik" kavramı ile ilgili öğrencilerin görüşlerini alır. Öğrencilerden bir sonraki ders için "sürdürülebilirlik" ve "sürdürülebilir sanat" ile ilgili araştırma yapmalarını ister.

4) Derinleştirme(Elaborete)

"Dönüşüm" konusu ileri dönüşüm düşüncesiyle "sürdürülebilirlik" kavramı ile ilişkilendirilir. Böylece öğrencilerde çevre ve tüketim sorunlarına farkındalık oluşturulur.

5) Değerlendirme (Evaluate)

Kubaşık öğrenme tekniği ile beşer kişilik gruplar oluşturulur.

Grupların "Sürdürülebilirlik", "Sürdürülebilir Sanat" ve "Çevre Bilinci" ile ilgili araştırma yapmaları için ödev verilir.

Tablo 3.2: 2. Hafta

Okulun Adı	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi
Sınıf	12
Ünitenin Adı/No	12.1.Resimde Soyutlama
Konu	12.1.3. Dönüştürme
Önerilen Süre	4 Ders Saati
Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	12.1.3.1. Dönüştürmenin ne olduğunu kavrar.
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Resimde Soyutlama
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Uygulama, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Kubaşık Öğrenme Tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Ders Kitabı.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri

1) Giriş (Engage) (Dikkat Çekme – Ön bilgileri harekete geçirme)

Öğretmen, Ünlü düşünür Immanuel Kant'ın “İnsan nesnelere olduğu gibi değil, sahip olduğu düşüncelerine göre gerçekleştirir. Gerçekte de resim yapma eylemi; görsel algılarımızla zihnimizde olan nesneye ait bilgilerle gerçekleştirilir.” sözü ile derse başlar. İki boyutlu sanatta nesnenin son derece önemli olduğunu belirtir. Sanatta kullanılan nesnelere kaynakları için de sürdürülebilirliğin gerekliliğine değinir. Böylece öğrencilerin ilgisini çeker.

2) Keşfetme (Explore) (Ders Anlatımı)

Bir önceki derste oluşturulan grupların “sürdürülebilirlik” ve “sürdürülebilir sanat” ile ilgili araştırma sunumlarını yapmaları istenir.

Gruplar “sürdürülebilirlik” ve “sürdürülebilir sanat” teriminin tanımı ve tarihçesi ile ilgili sunum yapar. Sürdürülebilirliğe destek olabilmek için sanatın gücünü nasıl kullanabileceğimiz ile ilgili beyin fırtınası yapılır. Öğrencilerden atık veya kullanılmayan nesnelere ileri dönüşüm düşüncesiyle çalışmalar yapan sanatçıları ve eserlerini araştırmaları istenir.

Öğrencileri önceki bilgilerini de kullanarak soru sormaya ve tartışmaya yönlendirir.

3) Açıklama (Explain)

Sürdürülebilirliğin ve sürdürülebilir sanatın tanımı yapılır. İki boyutlu sanat etkinlikleriyle yapılabilecek dönüşümlerin sürdürülebilirliğe nasıl katkı sağlanabileceği ile ilgili öğrencilerin yorumları alınır.

Öğretmen öğrencilerden bir sonraki ders için Türkiye’de ve Dünya’da sürdürülebilir sanat çalışmaları ile öne çıkan sanatçıları ve eserlerini araştırmalarını ister.

Öğretmen öğrencilerden yaşadığı ortamlarda bulunan kullanılmayan veya atık durumdaki malzemelerden bir sonraki derse getirmelerini ister.

4) Derinleştirme(Elaborete)

Sanatın gücü ile “Sürdürülebilirlik” kavramını öne çıkararak çevre ve tüketim sorunlarına farkındalık sağlanır. Ayrıca öğrencilerde sorumluluk bilinci oluşur.

5) Değerlendirme (Evaluate)

Öğretmen grupların araştırmalarını sınıf panolarına asarak diğer arkadaşları ile paylaşılmasını sağlar. Bir sonraki ders için Türkiye’de ve Dünya’da sürdürülebilir sanat çalışmaları ile öne çıkan sanatçıları ve eserlerini araştırmalarını ister.

Tablo 3.3: 3. Hafta

Okulun Adı	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi
Sınıf	12
Ünitenin Adı/No	12.1.Resimde Soyutlama
Konu	12.1.3. Dönüştürme
Önerilen Süre	4 Ders Saati
Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	12.1.3.2. Dönüştürme çalışmaları yapar.
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Resimde Soyutlama
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Uygulama, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Kubaşık Öğrenme Tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Ders Kitabı, kullanılmayan veya atık malzemeler, yapıştırıcı, makas. duralit veya benzeri sert altlık.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri

1) Giriş (Engage) (Dikkat Çekme – Ön bilgileri harekete geçirme)

Öğretmen bir kızıl dereli atasözü olan, "Yeryüzü üzerindeki her şeye saygılı ol. İster insan ister bitki olsun. Doğa bizim için değildir, o bizim parçamızdır. Onlar senin dünyasal ailenin parçalarıdır." sözünü tahtaya yazarak öğrencilerin dikkatini çeker. Bu söz ile bir önceki hafta işlenen sürdürülebilirlik konusunu hatırlatır.

2) Keşfetme (Explore) (Ders Anlatımı)

Öğretmen grupların Türkiye’de ve Dünya’da sürdürülebilir sanat çalışmaları ile öne çıkan sanatçıları ve eserlerini sunmalarını ister.

Öğrencilerin işlenen konu ile ilgili ön bilgilerinin açığa çıkarılması amaçlanarak, kendi düşüncelerinin farkında olmaları sağlanır.

Öğretmen, öğrencilerin kullanılmayan malzemelerden yapacağı sanat etkinliklerinde yönlendirici olarak destekler.

Öğrencileri önceki bilgilerini de kullanarak soru sormaya ve tartışmaya yönlendirir.

3) Açıklama (Explain)

Son zamanlarda sürdürülebilir sanat çalışmaları ile öne çıkan sanatçı Deniz Sağdıç’ın eserleri ve yapım aşamaları ile ilgili öğrencilerin görüşleri alınır. Bir önceki hafta kullanılmayan veya atık malzemeler ile yapabilecekleri sürdürülebilir sanat etkinlikleri hakkında beyin fırtınası yapılır.

4) Derinleştirme (Elaborete)

Sanatın gücü ile “Sürdürülebilirlik” kavramını öne çıkararak çevre ve tüketim sorunlarına farkındalık sağlanır. Ayrıca öğrencilerde sorumluluk bilinci sağlanır.

5) Değerlendirme (Evaluate)

Öğretmen grupların araştırmalarını sınıf panolarına asarak diğer arkadaşları ile paylaşılmasını sağlar. Öğretmen öğrencilerin kullanılmayan malzemelerden yapmış olduğu sanat etkinliklerini ders kitabındaki ürün değerlendirme ölçeği ile değerlendirir

Tablo 3.4: 4. 5. ve 6. Hafta

Okulun Adı	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi
Sınıf	12
Ünitenin Adı/No	12.1.Resimde Soyutlama
Konu	12.1.3. Dönüştürme
Önerilen Süre	4+4+4 Ders Saati
Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	12.1.3.2. Dönüştürme çalışmaları yapar. 12.1.3.3. Somut varlıkların yapısal özelliklerini değiştirerek görsel açıdan yeni bir biçime dönüştürür.
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Resimde Soyutlama
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Uygulama, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Kubaşık Öğrenme Tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Ders Kitabı, kullanılmayan veya atık malzemeler, yapıştırıcı, makas. duralit veya benzeri sert altlık.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri

1) Giriş (Engage) (Dikkat Çekme – Ön bilgileri harekete geçirme)

Öğretmen öğrencilere sürdürülebilirliğin geleceğimiz için son derece önemli olduğunu hatırlatarak öğrencilerin dikkatini çeker.

Öğretmen bir önceki derste öğrencilerin bireysel yapmış olduğu iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinliklerinin öğrencilerde uyandırdığı düşünceleri sorar.

2) Keşfetme (Explore) (Ders Anlatımı)

Öğrenciler beşer kişilik gruplara ayrılır. Her grup yaklaşık kullanılmayan atık malzemeler ile kes-yapıştır tekniği ile iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinlikleri oluşturmaya başlar

Öğretmen, öğrencilerin kullanılmayan malzemelerden yapacağı sanat etkinliklerinde yönlendirici olarak destekler.

Öğretmen öğrencilerin uygulama çalışmalarını gözlemler, üzerinde düşünmelerini sağlayacak sorular yönelterek öğrencilere yol gösterir.

3) Açıklama (Explain)

Öğretmen öğrencilerin atık ve kullanılmayan malzemeleri üretken bir şekilde kullanarak iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinlikleri tasarımlarına teşvik eder. Öğrenciler atık malzemeler ile yeni eserler ortaya çıkararak ileri dönüşümü destekler ve günlük hayata sürdürülebilirliği entegre eder.

4) Derinleştirme (Elaborete)

Sanatın gücü ile “Sürdürülebilirlik” kavramını öne çıkararak çevre ve tüketim sorunlarına farkındalık sağlanır. Ayrıca yapılan iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinlikleri ile öğrencilerde sosyal sorumluluk bilinci sağlanır.

5) Değerlendirme (Evaluate)

Öğretmen öğrencilerin kullanılmayan malzemelerden yapmış olduğu sanat etkinliklerini ders kitabındaki ürün değerlendirme ölçeği ile değerlendirir.

Yapılan sanat etkinlikleriyle öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlanır.

Tablo 3.5: 7. Hafta

Okulun Adı	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi
Dersin Adı	İki Boyutlu Sanat Atölye Dersi
Sınıf	12
Ünitenin Adı/No	12.1.Resimde Soyutlama
Konu	12.1.3. Dönüştürme
Önerilen Süre	4+4+4 Ders Saati
Öğrenci Kazanımları/Hedef Davranışlar	12.1.3.3. Somut varlıkların yapısal özelliklerini değiştirerek görsel açıdan yeni bir biçime dönüştürür.
Ünite Kavramları ve Sembolleri/Davranış örüntüsü	Resimde Soyutlama
Öğretme Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, Uygulama, Soru-Cevap, Gösterip Yaptırma, Kubaşık Öğrenme Tekniği.
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	Akıllı Tahta, Bilgisayar, Ders Kitabı, kullanılmayan veya atık malzemeler, yapıştırıcı, makas. duralit veya benzeri sert altlık.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri

1) Giriş (Engage) (Dikkat Çekme – Ön bilgileri harekete geçirme)

Öğretmen bir önceki derste grupların oluşturduğu iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinliklerinin öğrencilerde uyandırdığı düşünceleri sorar.

2) Keşfetme (Explore) (Ders Anlatımı)

Öğretmen öğrencilerin sosyal sorumluluk bilinci oluşturduğu sürdürülebilir sanat etkinlikleri ile toplumsal değişimin farkındalığını sağlar.

Öğrencilerin işlenen konu ile ilgili ön bilgilerinin açığa çıkarılması amaçlanarak, kendi düşüncelerinin farkında olmaları sağlanır.

Öğrencileri önceki bilgilerini de kullanarak soru sormaya ve tartışmaya yönlendirir.

3) Açıklama (Explain)

Öğrenciler atık malzemeler ile yeni eserler ortaya çıkararak ileri dönüşümü destekler ve günlük hayata sürdürülebilirliği entegre eder.

Öğretmen atık malzemelerin ileri dönüşüm prensibiyle sürdürülebilirliğe katkısı açıklar.

4) Derinleştirme (Elaborete)

Sanatın gücü ile “Sürdürülebilirlik” kavramını öne çıkararak çevre ve tüketim sorunlarına farkındalık sağlanır. Ayrıca yapılan iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinlikleri ile öğrencilerde sosyal sorumluluk bilinci sağlanır.

5) Değerlendirme (Evaluate)

Öğretmen öğrencilerin yapmış olduğu iki boyutlu sürdürülebilir sanat etkinliklerini okul koridorlarında sergiler. Çalışmalardan yapılan sergi ile okuldaki diğer alt sınıflarda da sürdürülebilirliğe farkındalık sağlar.

Öğrencilerin sürdürülebilirlik ile ilgili bilinç düzeylerini artırarak çevre sorunlarına karşı aktif rol almaya teşvik etmek hedeflenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR

Güzel Sanatlar Liseleri “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersinde sürdürülebilir eylemlerin doğal kaynakların değerleri olduğunu, sürdürülebilir eylemlerde öğrencilerin davranışlarında ve duruşlarında olumlu ilerlemelerin olduğunu göstermektedir. Atık nesnelere ileri dönüşüm odaklı sürdürülebilir uygulama çalışmalarının çevre duyarlılığı üzerine katkı sağlaması amacıyla yapılan bu çalışma, 12. Sınıf düzeyinde 33 öğrenci ile yürütülmüştür.

4.1. UYGULAMA AŞAMALARI

4.1.1. 1. Hafta

Ders, atölyelerde üç gruba ayrılarak 27 öğrencinin katılımı ile başladı. Dersten önce öğrencilere yıllık plan doğrultusunda müfredat konusu olan “Dönüşüm” konusunu araştırmaları istenmiştir. Ders esnasında dönüşümün tanımı ile ilgili öğrencilerin araştırmalarını ifade etmesini sağlamak öğretmen, “Dönüşüm nedir?” diyerek öğrencilere soruyu yöneltti. Bir öğrenci söz alarak “Dönüşüm, bir şeyin şekil, yapı ve nitelik açısından değiştirilmesi “ şeklinde ifade etti. Bir diğer öğrenci söz alarak “Dönüşüm, bir şeyin, bir halinden başka bir haline geçtiği durumları ifade etmek için kullanılır.” şeklinde yorumladı. Öğretmen öğrencilere “bir şeyin eski halinden farklı yeni bir hale gelmesi anlamına gelen dönüşüm kavramını hangi alanlarda kullanabiliriz?” şeklinde soru yöneltti. Öğrenciler söz alarak; “fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal alanda olabileceğini” belirtti.

Öğretmen öğrencilere teşekkür ederek “Peki dönüşümü sanat etkinliklerinde kullanarak son dönemlerde hızla artan çevre sorunların çözüm oluşturabilir miyiz?” sorusu ile derse devam etti. Öğrencilerden biri söz alarak “evet aslında boya kullanmak yerine atık malzemeler ile iki boyutlu resim oluşturabiliriz” dedi. Bir diğer öğrenci söz alarak “atık hale gelmiş objeleri boyayarak yeni bir objeye çevirebiliriz” diyerek diğer öğrencilerde benzer görüşler ile beyin fırtınası yaparak derse katılım sağladı.

Öğretmen öğrencilere çevre sorunları ile ilgili sunum, slayt ve videolar izleterek konu ile ilgili bilgiler sundu. Dersin sonunda öğrencilerden rastgele beşerli gruplara ayrılmalarını ve bir sonraki derse gelmeden sürdürülebilirlik, sürdürülebilir sanat ve ileri dönüşüm kavramları ile ilgili araştırma yapmalarını istedi.

4.1.2. 2. Hafta

Ders, atölyelerde üç gruba ayrılarak 24 öğrencinin katılımı ile başladı. Öğretmen bir önceki derste öğrencilere verdiği sürdürülebilirlik, sürdürülebilir sanat ve ileri dönüşüm kavramları ile ilgili araştırmalarını gruplar halinde sunmalarını istedi. Sunumlardan sonra öğrenciler genel olarak sürdürülebilirlik kavramını ilk kez duyduğunu belirterek aslında gezegenimiz ve kaynaklarımız için son derece önemli olduğunu söyledi. Öğretmen öğrencilerde konu ile ilgili farkındalık oluşmasını sağladı.

Öğretmen öğrencilere sanatın, yaratıcılık ve çevresel sorumluluk arasında güçlü bir köprü olabileceğini belirterek bu alanda çalışmalar yapan sürdürülebilirlik ve ileri dönüşüm odaklı sanatçıları araştırmalarını istedi.

4.1.3. 3. Hafta

Ders, atölyelerde üç gruba ayrılarak 30 öğrencinin katılımı ile başladı. Öğretmen bir kızıl dereli atasözü olan, “Yeryüzündeki her şeye saygılı ol. İster insan ister bitki olsun. Doğa bizim için değildir, o bizim parçamızdır. Onlar senin dünyasal ailenin parçalarıdır.” sözünü tahtaya yazarak bir önceki ders işlenen sürdürülebilirlik konusuna dikkat çekti. Öğrencilere konuyu hatırlatarak bir önceki dersi öğrencilerin katılımı ile özetledi. Daha sonra öğrenciler gruplar halinde sürdürülebilir çalışmalar yapan sanatçıları slayt ve sunum programları ile arkadaşlarına sundu. Yapılan sunumlardan sonra öğrencilerde sanatın gücünü kullanarak çevre sorunlarına çözüm üretebileceği düşüncesi oluşmuştur.

Öğretmen öğrencilere bir sonraki dersimizde sürdürülebilirliğe destek olmak için ileri dönüşüm prensibiyle uygulama çalışmaları yapacaklarını derse hazırlıklı gelmelerini istemiştir.

4.1.4. 4. Hafta

Ders, atölyelerde üç gruba ayrılarak 30 öğrencinin katılımı ile başladı. Öğrenciler rastgele beşerli gruplara ayrılarak sürdürülebilir sanat türü olan ileri dönüşüm tekniği ile çalışmalarına başladı. Birinci gruptaki öğrenciler terzilerden ve kendi kullanmadığı atık kumaş parçaları ile sanatçı Deniz Sağdıç’ın eserlerinden esinlendi. Atık kumaşları ışık gölge, oran orantı ve renk armonisi ile yapıştırarak çalışmaya başladı. İkinci ve üçüncü gruptaki öğrenciler de yine aynı yöntem ile çalışmalarına başladı.

Dördüncü gruptaki öğrenciler atık yumurta kolilerini birleştirerek sanki bir kâğıt yüzeyi gibi canlı model çalışması yapmayı planladı. Beşinci ve altıncı gruptaki öğrenciler ise atık kavanoz kapaklarına sanki küçük bir tuval gibi resim yaparak dönüştürmek istedi.

4.1.5. 5. Hafta-6. Hafta-7. Hafta

Öğrenci gruplarının uygulalama aşamaları

Görsel 4.1: 1.Grup Uygulama Aşaması-1

Görsel 4.2: 1. Grup Uygulama Aşaması-2

Görsel 4.3: 1. Grup Uygulama Aşaması-3

Görsel 4.4: 1. Grup Uygulama Aşaması-4

Görsel 4.5: 1. Grup Uygulama Aşaması-5

Görsel 4.6: 1. Grup Uygulama Aşaması-5

Görsel 4.7: 2. Grup Uygulama Aşaması-1

Görsel 4.8: 2. Grup Uygulama Aşaması-2

Görsel 4.9: 2. Grup Uygulama Aşaması-3

Görsel 4.10: 2. Grup Uygulama Aşaması-4

Görsel 4.11: 3. Grup Uygulama Aşaması-1

Görsel 4.12: 3. Grup Uygulama Aşaması-2

Görsel 4.13: 3. Grup Uygulama Aşaması-3

Görsel 4.14: 3. Grup Uygulama Aşaması-4

Görsel 4.15: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.16: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.17: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.18: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.19: 4. Grup Uygulama Aşaması

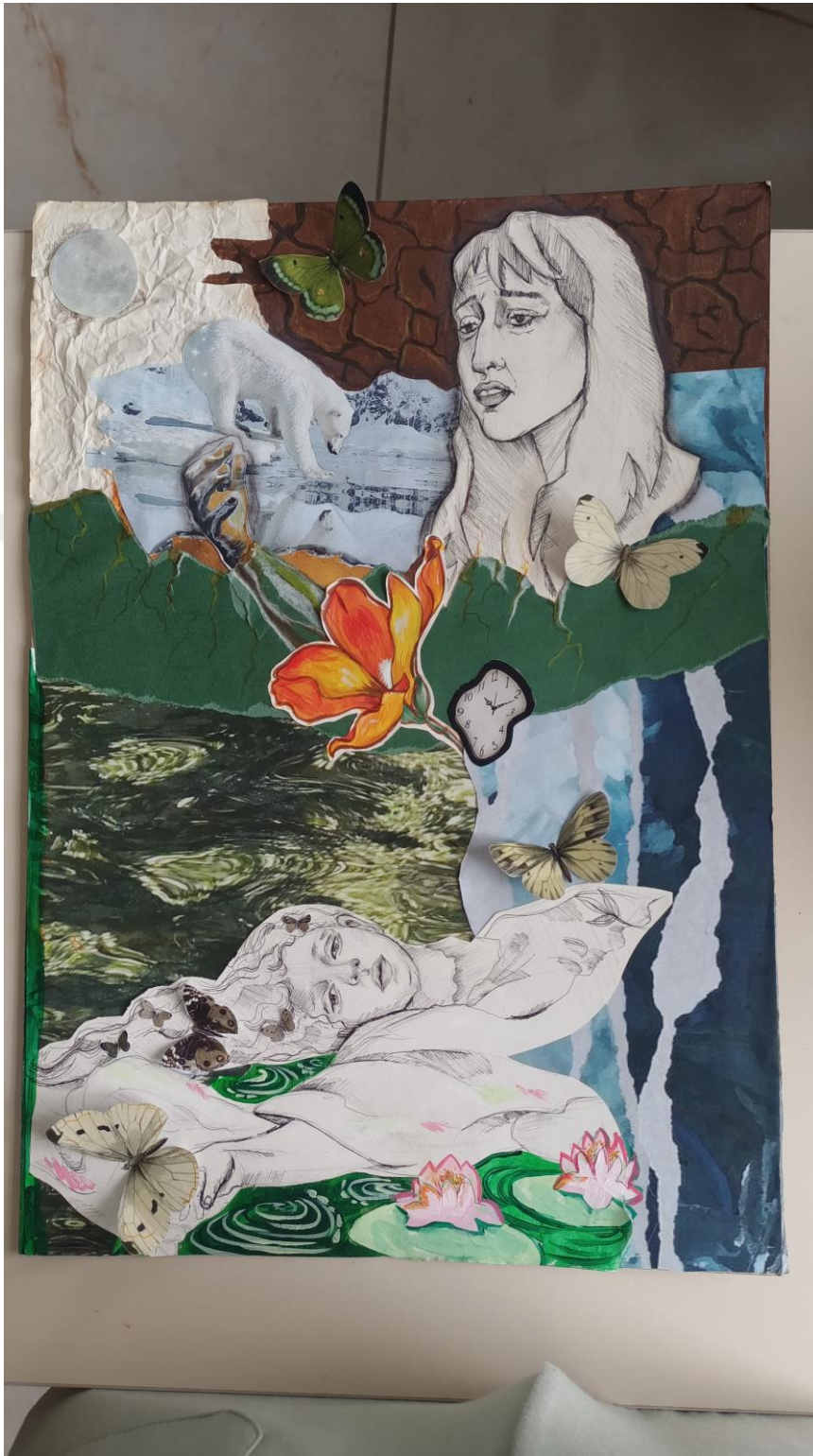
Görsel 4.20: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.21: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.22: 4. Grup Uygulama Aşaması

Görsel 4.23: 5. Grup Uygulama Aşaması-1

Görsel 4.24: 5. Grup Uygulama Aşaması-2

SONUÇ

İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde sürdürülebilir uygulama örnekleri, öğrencilere çevresel sorumluluklarını sanatsal ifadeye dönüştürme şansı tanımıştır. Uygulama çalışması ile öğrencilerin sadece sanatsal yetenekleri değil, aynı zamanda çevre bilinci ve sürdürülebilirlik konusundaki duyarlılıklarını da geliştirmiştir. Yapılan uygulamalar, öğrencilerin atık malzemeleri kullanarak sürdürülebilir bir sanat deneyimi ile ileri dönüşümün yaratıcılıkla bulunduğu bir platformu sunmuştur. Öğrencilerin çevreye duyarlı, bilinçli ve yaratıcı bireyler olarak yetişmelerini desteklemektedir. Yalnızca tüketen değil, aynı zamanda üreten bireyler olunabileceği fikri de ortaya konulmuştur. Ayrıca atık nesnelere yeniden dönüşmüş olan sürdürülebilir tasarım çalışmaları gerçekleştirmenin, ileri dönüşüm olgusu ve çevre duyarlılığı üzerine etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma sonucunda, öğrencilerin farkındalık ve sürdürülebilirlik olgusunu kavrama düzeylerinde olumlu yönde değişimler gözlemlenmiştir.

12. sınıf düzeyinde okutulan “İki Boyutlu Sanat Atölye” dersinde “Dönüşüm” adlı müfredat konusunu sürdürülebilirlik ile ilişkilendirerek, konunun işleyişi üzerine uygulama önerisinde bulunulmuştur. Öğrenciler atık olan her türlü nesneyi sanat eserine dönüştürebileceklerini kavramışlardır. Çalışmalarında hazır nesneyi geri dönüşüm ve ileri dönüşüm prensibiyle bir sanat eserine dönüştürerek sürdürülebilirliğe öncülük etmişlerdir. Bu uygulamalar, genç sanatçıların gelecekte sürdürülebilirlik alanında liderlik etmelerine ve toplumsal sorunlara sanatsal çözümler getirmelerine zemin hazırlamıştır.

İklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı, yoksulluk, göç gibi küresel sorunlar ile mücadele için alternatif eğitim öğretim programı olarak sürdürülebilirlik konusu farkındalık yaratmada önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencilerin sürdürülebilirliğe dair daha yaratıcı düşüncelerini sanatın gücü ile ortaya çıkmasını sağlamıştır. Atık nesnelere ileri dönüştürmenin hem çevreye, hem ekonomiye sağlayabileceği kazançlar ve aksi durumlarda karşılaşılabilecek zararlar hakkında bilgi sahibi oldukları, araştırma sonucu elde edilen bulgulardan anlaşılmıştır.

Bu çalışma, öğrencilerin sürdürülebilir sanat anlayışıyla yetişmelerine katkı sağlamak amacıyla tasarlanarak ve sürdürülebilir uygulama çalışmalarının sanat eğitimindeki potansiyelini vurgulamaktadır.

EKLER

Ek-1: İzin Belgeleri

Tarih ve Sayı: 15.01.2024 - 260520

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-75621633-300-260520
Konu : Anket Çalışma Talebi Cevabı (Havva
ÇELİK)

15.01.2024

SANAT VE TASARIM ANASANAT DALI BAŞKANLIĞINA

Anasanat Dalımız Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Havva ÇELİK' in anket izin talebi ile ilgili cevabı yazımız ekinde gönderilmekte olup ilgili danışman ve öğrenciye bilgi verilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Eray ACAR
Enstitü Müdürü V.

Ek:Anket Çalışma Talebi Gelen Cevap (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS9N1DMJ0L

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/kutahya-dumlupinar-universitesi-ebys>

Adres:Evliya Çelebi Yerleşkesi Tavşanlı Yolu 10.km Kütahya / Türkiye

Telefon:0 (274) 443 43 43 Faks:(0 274) 265 20 14

Web:<http://www.dpu.edu.tr>

Kep Adresi:dumlupinaruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Elif Süngü

Unvanı: Hizmetli

Tarih ve Sayı: 12.01.2024 - 260282

T.C.
KÜTAHYA DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-75557786-300-260282
Konu : Anket/Çalışma Talebi (Havva
ÇELİK)

12.01.2024

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 29.12.2023 tarihli ve E-75621633-300-256064 sayılı yazımız.
b) Kütahya İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 11.01.2024 tarihli ve E-53490996-604.01.01-94098987 sayılı yazısı.

Enstitünüz Sanat ve Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Havva ÇELİK'in anket izin talebi ile ilgili İlgi (b)'de kayıtlı yazı ve eki Ek'te yer almaktadır.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Sülbüye UMURHAN
Daire Başkanı

Ek:İlgi (b) Yazı ve Eki (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS5NR94Y1V

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/kutahya-dumlupinar-universitesi-ebys>

Adres:Evliya Çelebi Yerleşkesi Tavşanlı Yolu 10. Km 43100 KÜTAHYA

Telefon:(0 274) 443 43 43 Faks:0274 265 20 43

e-Posta:ogrisl@dpu.edu.tr Web:<http://oidb.dpu.edu.tr/>

Kep Adresi:dumlupinaruniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Cemil Dolker

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Tel No: 02744431236

Evrak Tarih ve Sayısı: 11.01.2024-259774

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-53490996-604.01.01-94098987
Konu : Tez Çalışması İzni

10.01.2024

KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

- İlgi a) 02/01/2024 tarihli ve 256369 sayılı yazımız.
b) Valilik Makamının 09/01/2024 tarihli ve 93994318 sayılı Onayı.

Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sanat ve Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Havva ÇELİK'in "*Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği; Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği*" konulu tez çalışması için Valilik Makamından alınan ilgi (b) onay ekte gönderilmiştir.

İlgili tez çalışmasının tamamlandıktan sonra bir örneğinin Müdürlüğümüz Ar-Ge birimine gönderilmesini arz ederim.

Hasan BAŞYİĞİT
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: İlgi (b) Onay (1 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Yıldırım Beyazıt Mah. Erdoğan Atasoy Cad. No 37 KÜTAHYA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (274) 280 43 00

E-Posta: arge43@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: S.ESRA ENER

Unvan : Bilgisayar İşletmeni

İnternet Adresi: <https://kutahya.meb.gov.tr/>

Faks: 2742804398

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **dfd5-f893-3077-927d-d17f** kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-53490996-604.01.01-93994318
Konu : Tez İzni (Havva ÇELİK)

09/01/2024

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/02 nolu Genelgesi.
b) Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğünün 02/01/2024 tarihli ve 256369 sayılı yazısı.

İlgi (a) genelge doğrultusunda, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğünün ilgi (b) yazısında, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sanat ve Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Havva ÇELİK'in "*Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği; Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi Örneği*" konulu tez çalışmasını ilimiz Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine yönelik uygulamak istediği belirtilmektedir.

İl Millî Eğitim Şube Müdürü Mustafa TOPUZ' un başkanlığında toplanan değerlendirme komisyonu yapmış olduğu inceleme sonucunda söz konusu çalışmanın uygulanabilir olduğuna karar vermiş olup, eğitim - öğretimi aksatmadan, konunun dışına çıkmamaları, bütün sorumluluğun ilgililere ve okul müdürlüğüne ait olmak üzere yukarıda belirtilen tez çalışmasının tamamlandıktan sonra bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmek üzere yapılmasını;

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Hasan BAŞYİĞİT
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Aydın BÖRÜ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Yıldırım Beyazıt Mah. Erdoğan Atasoy Cad. No 37 KÜTAHYA

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (274) 280 43 00

E-Posta: arge43@meb.gov.tr

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: S.ESRA ENER

Unvan : Bilgisayar İşletmeni

İnternet Adresi: <https://kutahya.meb.gov.tr/>

Faks: 2742804398

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **a573-f3c0-3ba9-bb01-e61a** kodu ile teyit edilebilir.

Ek-2: Toplantı Tutanağı

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.12.2023-440

KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu

TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantı No : 2023/11
Toplantı Tarihi : 28.11.2023
Toplantı Saati : 11:00
Toplantı Yeri : Spor Bilimleri Fakültesi Toplantı Salonu

GÜNDEM

13: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 10.11.2023 tarih ve 242832 sayılı yazısı gereğince; Sanat ve Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Havva ÇELİK'in "*Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği*" başlıklı akademik çalışmasında kullanılmak üzere, uygulama, görüşme ve anket yapma talebinin etik açıdan uygunluğu üzerine görüşme.

KARAR

13: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 10.11.2023 tarih ve 242832 sayılı yazısı gereğince; Sanat ve Tasarım Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Havva ÇELİK'in "*Güzel Sanatlar Liseleri İki Boyutlu Sanat Atölye Dersinde Sürdürülebilirlik ve Bir Uygulama Örneği*" başlıklı akademik çalışmasında kullanılmak üzere, uygulama, görüşme ve anket yapma talebinin etik açıdan uygunluğu üzerine görüşüldü.

Yapılan görüşmeler ve değerlendirmeler sonucunda, çalışma kapsamında yapılacak olan uygulama, anket-görüşme sorularının ve ölçeklerin, gerekli izinlerin alınması kaydıyla, fikri, hukuki ve telif hakları bakımından sorumluluğu başvurucaya ait olmak üzere etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Çetin Özdilek
Başkan

Prof. Dr. Metin DEMİR
Üye

Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU
ÜNAL
Üye

Prof. Dr. Emin ZEYTİNOĞLU
Üye

Prof. Dr. Levent MERCİN
Üye

Prof. Dr. Niyazi KURNAZ
Üye

Prof. Dr. Emre SEZİCİ
Üye

KAYNAKÇA

- Akdemir İ. & Korkmaz F.D. (2021). Sürdürülebilirlik bağlamında moda ve sanat ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, (INIJOSS), 10(1)*, 191-207.
- Arcagök, U. (2023). *International research and reviews in economics and administrative sciences, the sustainability concept and its historical development* (1st ed.). İstanbul: Serüven Yayınevi.
- Arendt, J. 2022. Erişim Adresi: <http://jimarendt.com/wp/about/> Erişim tarihi: 29.02.2024.
- Artut, K. (2002). *Sanat Eğitimi kuram ve yöntemleri* (2.Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artnet. (2021, 2 May). *Choi So Young*. Retrieved from: <http://www.artnet.com/artists/choi-so-young/>.
- Aslan, T.(2023). Sürdürülebilir tüketim davranışları üzerine sürdürülebilir sanat. *Yıldız Journal of Art and Design, 9(2)*, 104-114.
- Bachmann, G.(2008) *Gatekeeper: A forward*. (1st ed.). Frankfurt: VAS-Verlag.
- Başbuğ, F. ve Başbuğ, Z. (2016, 12 Mart). *Görsel sanatlar eğitimi üzerine notlar*. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27665/291636>
- Bajewa, V. (2014). Sustainability and the architectural history survey. *Enquiry The ARCC Journal, 11(1)*, 40-51.
- Beyhan, A.(2013). Eğitim örgütlerinde eylem araştırması. *Journal of Computer and Education Research, 1(2)*, 65-89.
- Binboğa, E. B. ve Enes, E. (2021). Atık kot giysilerden ileri dönüşüm yöntemi ile sanat eseri oluşturulması Deniz Sağdıç'ın portre çalışmalarının incelenmesi. *Art-e Sanat Dergisi, 14(28)* , 882-901.
- Bourriaud, N. (2005). *İlişkisel estetik* (Özen, S. Çev.), İstanbul: Bağlam Yayınları (2.Basım).
- Bridgens, B., Powell, M., Farmer, G., Walsh, C. L., Reed, E., Royapoor, M., Gosling, P., Hall, J., Heidrich, O. (2018). Creative upcycling: Reconnecting people, materials and place through making. *Journal of Cleaner Production, 189*, 145-154.

- Briney, A. (2023, 15 May). *History and overview of the green revolution*. Retrieved from: thoughtco.com/green-revolution-overview-1434948.
- Choi So Young, *Gaya*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://samotako1.wordpress.com/2020/10/12/choi-so-young/>
- Choi So Young, *Ev ve Kedi*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://samotako1.wordpress.com/2020/10/12/choi-so-young/>
- Choi So Young, *Kardan sonra*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://www.artnet.com/artists/choi-so-young/2>
- Collin, P. H. (2004). *Dictionary of environment & ecology* (1st ed). London: Bloomsbury Publishing.
- Çaka, A (2021). *Post-modern sanatta bir ileri iki geri: Sanatçı yönsemeleri açısından pastiş-parodi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Çepel, N. (2008). *Ekolojik sorunlar ve çözümleri* (3. Basım). Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Yayın Kurulu.
- Dal, İ., & Cengiz Gökçe, G. (2019). Sürdürülebilirlik yolunda “ileri dönüşüm”: Bir atölye çalışması. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(20), 30-38.
- Dağ, M. (2020). *Görsel sanatlar dersinde atık nesnelere işlevselliği olan tasarım çalışmaları uygulama örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Darice Brown , *Kilter VI 10” x 9” x 4”*, (2024, 5 Mart). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3049900>
- Deniz Sağdıç, *İsimsiz, Denim Pantolon Kemer Parçaları, 140 cm x 140 cm* (2024, 14 Mart). Erişim adresi: <https://www.gzt.com/infografik/arkitekt/kot-pantolondan-tablo-yapmak-2409>
- Deniz Sağdıç, *Woman of earth / Toprağın Kadınları Ready Re-Made Series Big Chef Restaurants Menu Waste Pieces 160 cm x180 cm*, (2024, 29 Şubat).) Erişim adresi: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>.

- Deniz Sağdıç, *İsimsiz, Atık Denim Kumaş Detaylarının Dikilerek ve Kumaş Manipülasyonu ile Bir Araya Getirilmesi, 100 cm x 150cm*, (2024, 29 Şubat).
Erişim adresi: <https://sanatokur.com/etiket/deniz-sagdic-sergi/>
- Deniz Sağdıç, *Realde Remade series-Waste fabric pieces private collection, 140cmx140 cm*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: https://www.facebook.com/deniz_sagdicart
- Deniz Sağdıç, *Ready Remade series Waste zipper pieces 140cm x140 cm ,2022 ~ in private collection*, (2024, 29 Şubat).
Erişim adresi: <https://www.facebook.com/denizsagdicart>
- Eraydın Ö. (2019). *Sürdürülebilir sanat ve keçe* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ercoşkun, Ö. (2017). *Sürdürülebilir kent için ekolojik-teknolojik (Eko-tek) tasarım: Ankara-Güdül örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ergün, T.& Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 97-123.
- Erkaya, F. (2023). *Çevre, geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik konularında sanatın rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Antalya.
- Farrer, J. (2011). *Remediation: Discussing fashion textiles sustainability* (1st ed.). London: Earthscan.
- Fisunoğlu, M. (1997). *Sürdürülebilir kalkınma ve ekonomi, sürdürülebilir kalkınmanın uygulanması* (1. Basım). Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını.
- Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(3), 196-215.
- Glanz, J. (1999). A primer on action research for the school administrator. *The Clearing House*, 72(5), 301-304.

Gürel, E. ve Nazlı, A. (2022). *Kalite ve strateji yönetimi araştırmaları, sürdürülebilirlik okuryazarlığı* (1. Basım). Edirne: Trakya Üniversitesi Kalite ve Strateji Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.

Hammond, G. P. (2006). People, planet and prosperity: The determinants of humanity's environmental footprint. *Natural Resources Forum*, 30(1), 27-36).

Ian Berry, *Yaşam Döngüsü, Denim on Denim*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://enjeanuity.wordpress.com/2016/11/28/ian-berry-behind-closed-doors-denim-artexhibition-at-catto-gallery/>

Ian Berry, *Yaşam Döngüsü, Denim on Denim*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://enjeanuity.wordpress.com/2016/11/28/ian-berry-behind-closed-doors-denim-artexhibition-at-catto-gallery/>

Ian Berry, *Gizli Bahçe, 2017, New York Çocuk Sanat*, (2024, 29 Şubat). Erişim adresi: <https://www.ianberry.org/secret>

İlgin Seymen, *Forgotten Notes on Existence*, (2024, 3 Mart). Erişim adresi: <https://www.unlimitedrag.com/post/nesnelerin-dogal-hayati-kusurlu-ama-ih-tisamli>

İlgin Seymen, *Odyssey of Growth*. (2024, 3 Mart). Erişim adresi: <https://www.unlimitedrag.com/post/nesnelerin-dogal-hayati-kusurlu-ama-ih-tisamli>

İmamoğlu, M. M. (2021, 4 Mart). Erişim Adresi: <https://bi-ozet.com/2021/11/24/deniz-sagdicin-ready-remade-sergisi-fmv-galeri-isikta/>

Jane Perkins, *Vermeer'den sonra, İnci Kúpeli Kız*, (2024, 5 Mart). Erişim adresi <https://www.creativeboom.com/inspiration/recycled-art-by-jane-perkins/>

Jane Perkins, *Ayçiçeği, 81x63cm*, (2024, 5 Mart). Erişim adresi <https://www.creativeboom.com/inspiration/recycled-art-by-jane-perkins/>

JimArendt, *YvetteAnsley*. (2024, 3 Mart). Erişim adresi: <http://jimarendt.com/>.

JimArendt, *Dad*. (2024, 3 Mart). Erişim adresi: <http://jimarendt.com/>.

Karabıcak, M. ve Armağan, R. (2004). Çevre sorunlarının ortaya çıkış süreci, çevre yönetiminin temelleri ve ekonomik etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi Dergisi*, 9(2), 203-228.

- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi* (36. Basım). Ankara: Nobel Yayın.
- Karataş, T. (2020). Çevresel sanat uygulamalarının sürdürülebilirliğe katkısı ve biyomimikri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 721-743
- Keskin, T. (2008). İklim değişikliği süreci. *Mühendis ve Makine*, 49(581), 62-68.
- Kılıç, S. (2008). *Çevre etiği ortaya çıkışı gelişimi ve sonuçları* (1. Basım). Ankara: Orion Kitabevi.
- Mokhtar, S. (2023). Towards sustainability in mural art. *JAARS*, 4(7), 313-324.
- Mısır, M. (2016, 15 Eylül). *Uluslararası ormancılık*. Erişim Adresi: <https://slideplayer.biz.tr/slide/13113080/>.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi öğretim programı iki boyutlu sanat atölye dersi 10, 11 ve 12. sınıflar* (1. Basım). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Okay Atılğan, S. (2013). Orta öğretim Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde geleneksel Türk el sanatları eğitiminin yeri ve önemi. *Sanat Tarihi Dergisi*, 22(1), 189-210.
- Önalp, C. (2022, 18 Ekim). *Nesnelerin doğal hayatı: Kusurlu ama ihtisamlı*. Erişim Adresi: <https://www.unlimiteddrag.com/post/nesnelerin-dogal-hayati-kusurlu-ama-ihisamlı>.
- Özar Berksü, Z. (2021, 3 Nisan). *Sürdürülebilir eserlerin yaratıcısı: Deniz Sağdıç*. Erişim Adresi: <https://www.oggusto.com/surdurulebilir-yasam/surdurulebilir-sanat-deniz-sagdic>.
- Özdemir, Ç. (2021) . *Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin ekspresyonist resimlerinde yazınsal anlatımın etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özsoy, T. (2020). *Sürdürülebilir tasarımda ambalaj çözümlenmeleri ve bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Richardson, M. (2011). *Design for reuse: Integrating upcycling into industrial design practice* (1st ed.). Australia: Caulfield East.
- Sarah Meyers Brent, *Birdsong II Yeniden Kullanılmış Ürünler*, (2024, 5 Mart). Erişim adresi <https://sarahartist.com/home.html>

- Sarah Meyers Brent, *Beautiful Decay*, (2024, 5 Mart). Erişim adresi: <https://sarahartist.com/home.html>
- Saygı, S. (2016). Çağdaş sanatta doğa algısı ve ekolojik farkındalık. *Sanat - Tasarım Dergisi*, 7, 7-13
- SKD Türkiye. (2017, 12 Mart). *100 maddede sürdürülebilirlik rehberi*. Erişim Adresi: <https://www.skdturkiye.org/files/yayin/100-Maddede-Surdurulebilirlik-Rehberi.pdf>.
- Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Hedefler. (2023, 31 Ocak). Erişim adresi: <http://www.sgsistanbul.org/surdurulebilir-kalkinma-hedefleri>.
- Şen H., Kaya A. ve Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik üzerine tarihsel ve güncel bir perspektif. *Ekonomik Yaklaşım*, 29(107), 1-47
- T.C. Resmi Gazete. (2009, 16 Haziran). Erişim Adresi: <https://resmi-gazete.gov.tr/fihrist?tarikh=2009-06-16>.
- Teksöz, G. (2016). Geçmişten ders almak: Sürdürülebilir Kalkınma İçin Eğitim. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 31(2), 73-97.
- Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. (2023, 4 May). Retrieved from: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.
- Var, E. (2023). *Güzel Sanatlar Liselerinde okutulan grafik tasarım dersinde sürdürülebilirlik* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Yalçın, K.(2022). *Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir eğitim programlarına ilişkin öğrenci algıları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Yıldız İliden, S. ve Sarıca, S. (2023). Çağdaş sanatta ileri dönüşüm ve çöpün olanaklarını keşfetmek. *Sanat ve Yorum*, 41, 82-89.
- Yücel, G. ve Kurnaz, L. (2021). *Yeni gerçeğimiz sürdürülebilirlik* (1. Basım). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future (1987, 2 April). Retrieved from: <http://www.surdurulebilir>

kalkinma.gov.tr/wp-content/uploads/2016/06/Development_and_International_Economic_Cooperation.pdf

Wiersum, F. K. (1995). 200 years of sustainability in forestry: Lessons from history. *Environmental Management*, 19(3), 321-329.

Yıldırım, Z. (2014, 3 Mart). Erişim Adresi: <https://yesilgazete.org/geri-donusum-hic-bu-kadar-sanatsal-olmamisti/>.

DİZİN

-A-

Atölye, viii, v, vi, ix, x, xi, 2, 3, 36, 37,
40, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 70

-D-

Deniz Sağdıç, x, xiii, 16, 17, 18, 19, 20,
21, 22, 44, 49, 77, 78, 79, 81

-G-

Güzel Sanatlar Liseleri, viii, v, vi, ix, x,
2, 34, 35, 36, 37, 40, 48, 81, 82

-İ-

İki boyutlu sanat, 37, 38, 43
İleri dönüşüm, 15, 16, 18

-J-

Jane Perkins, x, xiii, 30, 31, 32, 80

Jim Arendt, x, xiii, 28, 29, 30

-S-

Sanat, vi, vii, viii, v, vi, ix, x, xi, xiii, 2,
3, 12, 13, 14, 15, 24, 28, 35, 36, 37,
38, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 70, 77,
78, 80, 81, 82

Sürdürülebilirlik, viii, v, vi, ix, xii, 2, 3,
6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 26, 42, 43, 44,
45, 46, 77, 78, 82

-T-

Tasarım, vi

-U-

Uygulama, viii, ix, xiv, 41, 42, 43, 44,
45, 46, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57,
58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67,
68, 70, 80